

sacramēta. qz sine illis potuisset de hūa
no generi vitā eternā et gētiā donasse
Responso ppter tria Primo ppter hūiliati
onē vt dū hō ex dei pcepto se rebus inen
sibilib⁹ et se inferiorib⁹ reuerentē subiicit
ex hac obediētia magis apud deū mere
at **S**ecūdo ppter eruditōz vt pīd qd foris
in spē visibili cernit ad inuisibile vīutez
q̄ in terr⁹ ē agnoscēdā mēs erudiāt **T**er
cio ppter exercitādoz qz cū hō ocios⁹ eē nō
debeat pponit ei vtilis et salubris exer
citatio in sacramētis q̄ vanā et noxiā de
clinet occupatōz iuxta illud **S**emp ali
quid boni opis facito vt dyabol⁹ iueni
at te occupatū **N**ō ergo dnt omitti put
in pcedēti dictū ē.

**Incipit liber secundus de mi
nistris et ordinibus ecclesiasticis
et de eorum officiis.**

In hac secunda
pte de ministris et ordinibus
ecclesiasticis eozqz officiis tra
ctare puidim⁹. pmittētes qd tres sunt se
cte famose vicz. gētiliū hebreozū et xpīa
noz **P**rima ē erroris **S**ecūda veritatis
Tercia vītatis et salutis **I**n pma naufragamur
In scda a piclō eripimur **I**n ter
cia saluamur **P**rima secta dī a secādo.
qz secat. i. sepat nos a deo **S**ecūda et tertia
a sectādo et tenēdo. qmā illūināt saluāt
et liberāt **C**ristianoz psonē tā seculares
qz ecclāstice ab alijs duabus sectis sūpte
sunt. hebreā vicz et gētili **S**icut ei apud
nos duo sunt genera psonaz. s. laicales
et ecclāstice. sic et apud gētiles et hebre
os **A**pud gētiles quidaz seculares pso
ne erāt he. monarcha. i. ipator romanus
patricij q̄ et senatores dicebant. ad qruz
arbitriū vniuersa ordinabant. reges. du
ces. comites p̄sides. p̄fecti suffecti. tribu

ni militū. tribuni plebis. p̄tores. centuri
ones. decuriones. q̄terniones. diuini vi
ri. q̄stores ediles. et aule ianitores **I**nter
poetas vō erāt aduocati. carminū rela
tores. carminū scriptores. comedi. trage
di. et historioḡphi **V**ates at q̄ a vi men
tis dict⁹ ē mō sacerdotē. mō pphetā. mō
poetā significat. s. m. ysidor⁹ **I**n ritu tem
ploz erāt apd gētiles archisflamines. p
thosflamines. flamines. et sacerdotes vt
iā dicet **E**rāt qz apd eos viroz et mulie
rū religiosi p̄uētus **A**pud hebreos qz ea
dē erat diuersitas psonaz. alie nāqz erāt
seclares. alie diuino cultui in tēplo vicz
dedicate **I**n tēplo erāt sumus sacerdos
vt melchisedech. minores sacerdotes. le
uite. naabine. luminū extinctores. exor
ciste. ianitores. et editui. seu cātores. **S**u
per pplm vō regēdū erat dux ppli moyses
et sub eo q̄s ipe p̄stituerat ad p̄siliū ietro
soceris sui. **E**rant etiam ciliarche et acon
tarche. pentacōtarche et decaōtarche. i.
millenarij. cētenarij. q̄nq̄genarij. et deca
ni **C**ilios ei interpretat mille et archos p̄n
ceps. inde ciliarcha. i. p̄nceps sup mille.
eta centū. inde etacōtarcha. q̄ sup cētum
ptātes habebat **P**entacōtarch⁹ dī q̄ p̄
est q̄nq̄gita. penta enī q̄nqz sonat **D**eca
nus q̄ decē. deca ei decē sonat **A**pud xpī
anos qz filis diuersitas repit. **E**t nota
q̄ xpīani a xpo dicti sūt. xps vō a crisma
te de q̄ dictū ē in pte pma sub ti. d. p̄secra
tōib⁹ **N**omē xpīanoz pmo i antioch
ia iūctū ē **A**ntea enī oēs vocabant disci
puli seu fratres. donec apli in antiochia
p̄ciliū fecerūt **E**t dicūt xpīani ortodori.
id ē recte gliantes. et vt credūt viuētes.
nā ortos grece dī latine. et dora gloria.
Dicit ergo xps a crisimate q̄i vnct⁹ **I**pe
at vnct⁹ ē eternalit a deo p̄p̄sionib⁹ suis
put legit in actibus aploz. et hoc nomē

ē oleū effusus. **H**inc ē q̄ in ve. testa. sacer-
dotes et reges xp̄i nuncupant. q̄ vincti
erāt vincti et pali. iuxta illd. **N**olite tan-
gere x̄pos meos. **H**oc āt nomē xp̄s nō ē
ppriū nomē saluatoris. s̄ ē p̄munis nū-
cupatō p̄tatis. ē enī p̄mune nomē dīgna-
tis. **S**z hoc nomē ih̄us p̄priū ē vocabu-
lū p̄sone saluatoris q̄ ab angelo gabrie-
le in p̄ceptōe vocat⁹ ē. euāgelista testan-
te. vocabis inq̄t nomē ei⁹ ih̄um. ⁊ ab ho-
minib⁹ in circūciōe. **E**t nota q̄ ih̄us dī-
hebraice messias. grece xp̄s v̄l sother v̄l
sophir. latine vinctus vt p̄missus ē. v̄l sal-
uator eo q̄ ip̄e saluū faciet p̄p̄m suū a
p̄ctis eoz. p̄tātē enī h̄z dimitte dī p̄ctā sū-
cut ip̄e dicit vel salutaris. q̄ ip̄e nobis
salutē dōit. si ei p̄cepta ei⁹ suauerim⁹ vi-
tā etnā possidēbim⁹. **H**āt nomē ih̄us por-
phiri⁹ philo. greca et latīa līgua perit⁹
scribebat latīe ih̄us. grece v̄o p. b. q̄m gre-
ci p. i. lōga sonāt. v̄n et q̄dā p̄ferunt gyl⁹
latī v̄o p. e. lōga. **R**ecti⁹ g⁹ v̄dē sic eē pin-
guēdū ih̄us p̄ greca abbreviatōez q̄z hīe-
lus p̄ latinā aspiratōez. **S**z et hoc nomē
xp̄s cū sit grecū greca scribeb̄ abbreviati-
one sic xp̄c. **N**ā greci ponūt. x. p. chi. p. ve-
ro p. r. et. c. p. s. **S**i autē scribeb̄ p. s. latīa
tīmiatōe finit. ergo si lōgo scemate scribeb̄
sic p̄ aspiratōez pigat xp̄s. **C**irca noīa autē
xp̄i notādū ē q̄ q̄dā ex ip̄is dicūt de xp̄o
relatīe. v̄l q̄i relatīe. vt pastor sp̄s⁹ ⁊ me-
diator q̄dā n̄ relatīe vt h̄o. q̄dā trāsstatīe.
vt agnus. ouis. vitul⁹. serpēs. aries. leo.
vermis. et q̄dā cū sint institutōe relatīua
sunt ei p̄rogatiua p̄uilegij app̄ata. vt cri-
stus. **I**hesus āt ē p̄p̄e p̄p̄uz nomē ei⁹ vt
p̄missus ē. **V**ocat etnā xp̄s alpha ⁊ o id ē
p̄ncipiū et finis. et hebraice emanuel.
q̄d interpretat nobiscū de⁹. **N**obiscū enī
ē p̄p̄nā maiestatis. p̄ p̄ncipatōez vitā-
tis. p̄ vīculū caritatis. et p̄ adīpleōem

vītatī vocat p̄tea via vitā ⁊ vita. **V**ia
in exēplo v̄l p̄cepto. vitas in p̄missio. vi-
ta in p̄mio. **S**abaoth v̄o. i. deus exercitu-
um adonay q̄d ē dñe. atbanathos. i. im-
mortalis. kyrios. i. dñs. theos. i. de⁹ p̄a-
thocrathos. i. pat̄ disponēs v̄l p̄fectus.
homoyson. i. vni⁹ essentīe noīa sunt dei.
nō tantum p̄sone xp̄i. **V**ocat p̄te rea xp̄s
s̄m elaiā amirabilis p̄siliari⁹. i. deus for-
tis. pat̄ futuri seculi. p̄nceps pacis. **A**m-
mirabilis in icarnatōe. p̄siliari⁹ in inteḡ
rez cognitōe. de⁹ in rez creatōe. fortis i
rez dispositōe. pat̄ futi seculi in meritorū
retributōe p̄nceps pacis dī. vel quia fu-
it mediator dei et h̄om vel etiā h̄om et
āgeloz. v̄l q̄ p̄fert illis pacē q̄ eruperat
oēs sensū. cui⁹ pacis n̄ erit finis. **V**ocat
etiā oēm xp̄s ineffabili noīe tetragrāma-
ton. i. q̄tuor l̄rāruz q̄ sunt ioth. bee. vau.
beth. q̄ sunt apud nos. i. e. v. be. **E**st ergo
nomē ieuhe q̄d dī ineffabile. nō q̄ nō va-
leat. fari. s̄ q̄ nō ē deus hoc noīe nisi in
arduis iuocād⁹. v̄l q̄ eius sententia suf-
ficienter nequeat explicari. **C**ui⁹ inēpta-
tō ē illis. ioth p̄ncipiū. bee iste. vau pas-
sio. s. beth vite. q̄i iste ē p̄ncipiū vite pas-
sionis. **G**enitū⁹ more grecoz ponit pro
ablatīuo. passiois p̄ passioē. i. p̄ passioēz.
Quō āt vita nrā ab ip̄i⁹ morte d̄pēdeat
nō possum⁹ inueni. **D**e hoc dicit in ter-
cia pte sub ti. de idumētis legalib⁹. **H**oc
āt nomē deus app̄at p̄ri et filio et sp̄u s̄a-
cto put in simbulo atbanasij legīt. q̄zuis
etiā q̄nqz ad alias p̄sonas extēdat iuxta
illd. **D**is nō detrahel. **E**t alibi. **A**pplica
illum ad deos. et aplius. **N**ā et si sūt q̄ di-
cant dñi. siue in celo siue in t̄ra nobis tā-
tū vnus deus pat̄ ex q̄ oīa. **E**t idē. **S**i no-
strū euāgelū ē optū in his q̄ p̄cūt ē optū
i q̄b⁹ de⁹ h̄o seculi excecavit mētēs i f̄dliū
Rurs⁹ ih̄us dicit⁹ ē nazaren⁹ a q̄dā vico

galilee **P**er dicitur e ppe unica cu pre sub
stancia **D**ns vo dr ppe fuisse creatas. de
us et ho dr. qz vbu z caro **V**erbu dr qz
pat pen oia pdidit siue iussit. **I**mago dr
ppe pare similitudiez pris **S**iquide apd xpi
anos seclares psonae laici dicunt. laos eni
grece dr ipis latine. clericales sut q in ec
clesia dsumit vel ipaz regut. a clerico qd
e fors put ia dicit **H**e at subdividunt in
monachos. i. in singulariter degetes na
monos grece dr singularis latine. et ali
os religiosos. sunt at qtuor genera mo
nachoz. alij sunt cenobite q vici i pmi
monasterij regula et vita obediencie ma
ior dsumit. alij sut anachorite q vici edi
ficat solitudines. et quis in pmi vita
positi. puate tn pteplatioti vacat. alij sut
heremite q vici solitarie in desertis dgunt
alij sunt girovagi vagabundi et circuncel
liones. religio vo dicta sunt. qz pea vni
deo religamur ad diuinu cultu vinculo
fundi. et clericos seclares q usurpato
noie seclares dicunt ad differetia regla
riu q ppo caret qd no ptingit in istis **N**a
et fm aug. **B**on monach vix bonu de
ricu facit **E**t ecclesiay psonaz duo
sunt genera **N**a aliud e dignitas. aliud
ordinis **D**ignitas vt papa. priarcha. pri
mas. archiepus. siue metropolitano qd
ide e. epus archidiacon. archipsbit. et
pposit. qzuis oes q psut ppositi genera
lit rue vocent. **I**n choro vo psonae sut de
canus. subdiacon. cator. siue pctor. suc
ctor. thesaurari. siue sacrista. archiaco
la et hmoi **D**ignitates at vt et ordies a le
ge originē et exēpla traxerūt iuxta illud.
Constituē eos pncipes sup oēm terram
Quanqz qdā dicūt dignitates a gētilitate
sumpsisse ritū **O**rdinis at psonae sunt
sacerdos diaconus et ceteri qz inferius
psequimur **Q**ualit a veteri ritu tā gētiliū

qz hebreoz ad cultu pntis ecclesie trāslla
tio psonaz facta sit z qlit ab illis psonae
dignitatū in ecclesia originē habuerūt. bre
uit videam **E**t qdē dñs papa q pat vt
custos patz e vice gerit sumū pōficis **R**o
man ipator monarche similitudiez gerit.
Senatoria et patricioz dignitas manet i
ecclesia in qtuor patriarchis et i ecclesia ro
mona in cardinalib **P**amates q trib
archiepis epis pēe hnt regē expmunt q
trib ducib pelt **M**etropolitani seu
archiepi ducibus ppanit. q plurib comi
tib psut. sicut illi plurib epis **D**elagi
tn papa dicit. q vna puincia bz regem z
metropolitanū **E**pi comitū similitudinem
gerūt **C**oepi qz pās sublata ē psidū z p
fectoz **P**repositi vo et tribunos militū
imitant. archipsbiteri tribunos plebis.
cācellarij ptores. archidiaconi cēturiōes
decani decuriones. psbiteri curati aduo
caros **P**ersonae qz ordinū ab illis origi
nē habuerūt **N**am psbiteri vices gerūt
edilū diaconi qmionū. subdiaconi du
um viroz. exorciste qstozes imitant. osti
arij aule ianitores. lectores carminū re
latores. acoliti. carminū scriptores **S**a
ne epalordo fm ysidor qdripiat e vici
i priarchis. archiepis. metropolitāis at
qz epis **A**plica at sedes sicut ait anadet
pap caput z cardo ē aliaz. qmā sic ostiū
cardie regit. sic illi autoritate oēs ecclesie
regūt. z ide dicti sut cardiales p qz tota
ecclesia sicut ostiū p cardies gubernat. **A**
li at plat papa. i. pat patz vocat. i. vni
uersal. qz vniuersae ecclesie pncipat. z aplic
qz pncipis aplōz vice fugit z sum pōti
fer. qz caput ē oīm pōficū. a q illi tāqz a
capite mēbra dscēdūt z d e pleitudie oēs
accipiūt quos ipse vocat in pte sollicitu
dinis. nō in plenitudine pntis **H**ic est
melchisedech cui sacerdotius nō ē ceter

ris ppatū Patriarcha vō greca lingua
sum⁹ patz iterprat. qz p mū. i. aplicū reti
n3 locū. 7 iō qz sumo honore fugit. tū no
mine censet. sicuti roman⁹. pstatinopo/
litan⁹. anthiocen⁹. alexandrinus. hieroso/
litan⁹. Dicit etiā patriarcha qsi pat
arche. i. ecclesie vel patrum princeps.
Archos enim grece princeps interpreta
tur latine. Sic ē moyses q aarō in pōti/
ficē oleo psecrauit. Archieps greco vo/
cabulo dī eo q sit sum⁹ seu pnceps epōz
Tenet ei vicē aplicā et p lōz tā metropo/
litanis qz ceteris epīs. Metropolitani
seu metropolitae a mēsurā ciuitatū vocā/
tur singulis ei puincijs pminēt Quorū
autoritati et doctrine ceteri sacerdotes
subiecti sunt. sine qb⁹ nihil reliquis epīs
agere licet. sollicitudo enim toti⁹ puicie
ipīs pmissa ē. An pelagus papa ait. sci
tote certā eē puiciā q bz decē aut. xi. ciui/
tates et vñ regē. et tōndē minores pā/
tes sub se. et vñ metropolitā. aliosqz
suffraganeos. x. vñ. xi. epōs. iudices ad qz
iudiciū oēs cause epōz et reliqz sacerdo/
tū ac ciuitatū referant. Oēs at sup⁹ desi/
gnati ordine epōz et supiorz vno codē
qz vocabulo epī noiant. s3 puato noie q
dā vtunt ppe distinctionē pātū quas sin/
gularit acceperūt. Episcopat⁹ vocabu/
lū vñ dictū ē sub ti. de epō dicit. Porro
pmanacletū papā pmates 7 patriarche
diuersoz nominū s3 eiusdē forme atqz
officij sunt. Et iō qdā pmates vsurpant
sibi nomē patriarche. vt aqlegen. et grā/
den. Primacia at dicta ē a pmijs con/
uersiois ad fides. In p alio qz africano
statutū ē ne pme sedis epō. pnceps sacer/
dotū. aut sum⁹ sacerdos. aut aliqd bmoī
s3 tātū pme sedis epōs appellet. Pelagus
etiā papa statuit vt null⁹ patriarcharū.
vniuersalitatē vocabulo vñqz vratur

nec aliqz in suis epīs vniuersalē noiet
illū. qz si vñ patriarcha vniuersalis dī.
parchaz nomē ceteris derogat et sub/
trahit. Ad hoc sumoz pōficūz psum
atqz reliqz sacerdotū iūtitutō i vete te.
supsit exordū. et in nouo ē plen⁹ psum
mata. Sumi nāqz atqz minores sacerdo/
tes a deo p moysen instituti sūt. vt ppe/
tu⁹ eē cult⁹ tabernacū p successiōes eo/
ruz a filiis isrl. exo. xxvij. David aut mi/
nisteria dom⁹ dei apliās ianitores insti/
tuit et cātores. salomō exorcistas iuenit.
sicut sub ti. de sacerdote dicit. Nec oīa
ecclia in nouo testa. imitata ē vt iā dictū
ē. Habet ei ianitores qz ostiarios appel/
lamus. p cātorib⁹ vō lectores sum⁹ et cā/
tores instituit. exorcistas etiā noie et offi/
cio atqz manēte recepit p filijs aarō oēs
infra summū pōficē sacerdotūz admi/
nistātes psecrati sunt. int⁹ qz qdā discre/
tio ē exorta vt alij appellent simplicit⁹ sa/
cerdotes. alij archiepiscopi. alij epī. alij
archiepi seu metropolitae. alij primate.
alij patriarche. alij sumi pōfices vt pre/
missus ē. Que discretō a gētib⁹ maxie i/
troducta ē q suos flamies. alios simpli/
citer flamines. alios archiflamines. ali/
os pthoflamines. i. pmates appellabant
Hi in capite pilleū bēbant. in q erat bre/
uis vga q a carnibus sacrificiorū aues
arcebāt. Pilleū at ipz desup aliquid la/
ne habebat quod cum per estum ferre
non possent. filum tantum in capite fer/
re ceperūt. Unde a filo quo vrebantur
flamines dicti sunt. quasi filamines. ve/
rum festiuis diebus filo deposito et pro/
sacerdotij eminentia pilleum impone/
bant. Maiorum quoqz et minorum sa/
cerdotum discreto in nouo testamento
ab ipō xpo sumpsit exordium. q aplos
p maiorib⁹. discipulos p minorib⁹ sacer

donib⁹ instituit. petz vō in sumū sacerdo
tē elegit. Apostoli etiā eādē formā secu-
ti in singulis ciuitatibus epōs et p̄sbite-
ros ordinauerūt. put sub ti. d̄ sacerdote
dicei⁹ Leuitas vō ab aplis legim⁹ ordia-
tos. **U**n cāpanus ait. **P**remunisse debēt
diaconi. qmā epōs et p̄positos dñs ele-
git. **D**iacones at p⁹ ascēsu dñi in celum
apli sibi p̄stituerūt. subdiacones et acoli-
tos tpe pcedēte ecclia sibi p̄stituit. **E**t si-
cut canon clemētis pape testat. bt̄is pe-
tr⁹ p̄mates vel priarchas in illis ciuita-
tib⁹ poīpcepit in qb⁹ olī apō ethnicos si-
ue gēntiles erant flamines eoz atqz p̄me-
leg⁹ doctores. in qb⁹ vō olī apō eos erāt
eoz archiflamines. q̄s minores reputa-
bāt qz dictos p̄mates eoz. archiepōs in-
stitui p̄cepit. et in singulis reliq̄s ciuita-
tib⁹ singulos epōs. **A**naclet⁹ qz papa i-
stituit p̄sbiteros p castella et villas poī-
et ordinari. **C**etēz in leuitico legi⁹ voce
supna ad moysen dictū ēē. **L**oq̄re ad aa-
ron hō de semie tuo p familias q̄ habu-
erit maculā n̄ offerat panes deo suo. nec
accedat ad mīsteriū si cer⁹ fuerit. si clau-
dus. si puo vel gādī vel toto naso. si fra-
cto pede. si man⁹. si lup⁹. si albuginē ha-
bēs in oculo. si iugē scabiē. si impetiginez
in corpe. si pōderos⁹. si lāgūdus. qz indi-
gnū ē dare deo qd̄ dedignat hō. **I**n quo
iūtrui⁹mur q̄les a clericali sint repellēdi.
Dicūt at clerici a cleros grece qd̄ ē fors
hereditas latine. q̄i sint de sorte dñi.
vel q̄i dñs fors eoz sit. iuxta illd̄ p̄phete
Dñs p̄s hereditatis mee ēc. **E**x q̄ patz q̄
nihil extra deū habere dñt. s̄z solū decia⁹
p̄mitas et oblatōes q̄ sūt hereditas dñi
accipiāt. **S**ue q̄i sint sorte electi. **I**n vete-
ri nāqz testamēto et apud gēntiles clerici
et sacerdotes sorte ex liberis eligebant. et
in nouo testamēto mathias sorte elect⁹

ē. **P**rim⁹ at cleric⁹ fact⁹ ē petz. **I**gnis
papa p̄posuit clez et distribuit gō. **C**ir-
ca coronā clericoz tria attēdēda sūt. s̄. ca-
pitis abrasio. capilloz detricatō. et for-
me circulatō. **A**d capitis abrasioez tria
sequūt. s̄. mūdicie cōsuatō. denudatō. et
dformatō. **A**d mūdicie cōsuatō qz ex ca-
pillis sordes in capite cōgregant. **D**efor-
matō qz capilli ad ornatū sūt. significat er-
go tōsura mūdā et nō formabilē vitā id
est q̄ clerici debent habere mundiciam
mentis exterius et nō formabilē vitā id
ē n̄ exq̄sitū habiūt exteri⁹ s̄m dyonisiū
in ecclastica gerarchia. **R**asura qz et tō-
sura capilloz ē depositō oīm tpaliū. **C**le-
rici enī victu et vestitu cōtenti oīa cōia
habere dñt. **U**n p̄ aplim comā nō nutri-
ant. s̄z caput d̄sup i modū spe radāt. **D**e-
nudatō at ip̄a supioris p̄tis capitis nul-
lū d̄bere ēē mediū it̄ nos et deū d̄mōstrat
vt reuelata facie gl̄iaz dñi libere cōtēple-
mur. **R**urs⁹ radim⁹ caput relictis īferi⁹
in modū corone capill⁹. qz caput mētem
signat capilli vō sectāres cogitatōes. si-
cut ergo caput mūdā supius a capillis
ita mēs nostra dñi supiora. i. celestia cogi-
tata secularib⁹ cogitatōib⁹ mūdari d̄bz
s̄z p̄s inferior capillos bz. qz n̄ ē p̄hibitiū
aliqñ de secularibus cogitare sine qb⁹
vita p̄ns duci n̄ p̄t. **C**irca detricatōez ca-
pilloz notādūz ē. qz illa significat q̄ clerici
oēs supfluas cogitatōes dñt a mēte ab-
scidere. **A**ttōso igit capite et patētib⁹ au-
ribus icedere dñt. ne capilli crescēdo au-
res operiant et oculos impediāt quo-
nias prouidendum est ne seculares cogi-
tationes aures et oculos mentis impe-
diendo nos ad secularia trahant. **U**n
de capillos super aures tondeamus vt
quinqz capitis sensus expeditos ad dei
seruitium habeamus. **B**n igit ad ezech.

De xliij. ca. Sacerdotes caput suū nō rā-
dāt. neq; comā nutriāt. s; tondētes attō-
deant capita sua. **S**i q̄dez v̄t ait greg. in
pastorali li. iij. ca. xviij. Capilli in capite
exteriores sunt cogitatōes in mēte q̄ dū
sup cerebrū insensibilē oriūt curas vite
pūtis expmūt. q̄q; ex negligētī sensu im-
portune aliqñ pdeūt quali nobis nō sē-
tiētib; pcedūt. **Q**uia ergo sacerdotes q̄
sunt sacri fidelū duces sollicitudines ex-
teriores habere pñt. nec tñ eis vehemē-
incubere dñt. recte caput radere & comā
nutrire p̄hibent. vt cogitatōes cordis d̄
vita subditoꝝ nec a se fūdūt; āputēt. nec
rursus ad crescēdū numis relaxēt. **E**t bñ
subdit tōdētes attōdeāt capita sua. vt vi-
dlicet cura t̄p̄alis sollicitudines et q̄nū
necesse ē p̄uideāt. et tñ recindant citi⁹ ne
imoderat⁹ excrescāt. **D**ū ergo p̄ad mī-
nistratē exterior⁹ p̄uidētā corpōꝝ vita
p̄regit et rursus p̄moderatā cordis ūen-
tōem nō īpedit capilli in capite sacro-
tis resuāt vt cutē coopēiāt. et resecantē
ne oculos claudāt. **C**irca forme circulariōis
seu coronā sciēdū ē q̄ fit p̄p̄m̄lta. **P**rio-
in signū q̄ x̄p̄c rex noster scip̄z in ara cru-
cis oblat⁹ spineā coronā portauit. vñ
et nos q̄ p̄eadē passiōē saluari desidra-
m⁹ dñice passiōis signū. i. formā spinee
corone. quā ip̄e vt spinas p̄ciōꝝ nōstroz
auferret in passiōe portauit in capite. i.
v̄t̄icib; nōst̄is portam⁹. vt sicut ille pro
nobis. sic et nos p̄ illo irāsiones et obp-
bria patos eē libentē sufferere d̄mōstrem⁹.
Scdo circul⁹ capilloꝝ v̄tutez eq̄litas
vñdīq; rōm p̄sentientē d̄signat. **T**ūcēi
tēpōrales res bñ cogitāt si p̄ueniāt rōni.
Tercō circularis figura fit. q̄ bec figura
nō b; p̄ncipiū neq; finē. p̄ q̄d dāt intelli-
gi q̄ clerici sunt ministri dei q̄ nō habuit
p̄ncipiū neq; finē habebit. **Q**uarto bec

figura nullū b; angulū. p̄ q̄d significat q̄
clerici nō dñt habere sordē in vita. q̄nīaz
vbi āgul⁹ ibi sordes. vt dicit bern. & q̄d
bēt habere v̄tate in doctrina. q̄nīa v̄tāl
āgulos nō amat vt dicit biero. **Q**uinto
q̄ bec figura oīm figurazū ē pulcherrima
vñ in hac de⁹ celestes creatas fecit. p̄ q̄d
significat q̄ clerici dñt habere pulchritudī-
nē interi⁹ in mēte et exteri⁹ in p̄uersatōe.
Sexto q̄ bec figura ē oīm simplicissima.
Nā s̄m aug. **N**ulla figura ex vna linea
tāū p̄sistit nisi sola circularis q̄ vnica li-
nea claudīt. p̄ q̄d significat q̄ clerici dñt ha-
bere simplicitatē colūbinā. iuxta illd. et
simplicet sicut colūbe. **S**eptimo corona
clericos eē sp̄aliter regnū dei d̄mōst̄at
ip̄i nāq; s̄m biero. sunt reges et sacro-
tes. i. regales sacerdotes et sunt reges. i.
se et alios in v̄tutib; regētes. et ita in dō
regnū habēt. **E**ane rasura capitis cleris
coꝝ fit sicut ait beda in historia anglorū
in memoriā ei⁹. q̄ cū beat⁹ petr⁹ in āb̄ti-
ochia p̄dicaret. abraferunt sumitates ca-
pitis ei⁹ in p̄tumeliā nōis x̄p̄iani et dñi
ce passiōis. q̄d q̄dez hodie toti clero tra-
dūt in honore. **F**uerūt tñ q̄ dicerēt q̄ iōsu
re eccl̄astice vsus a nazareis q̄ oīa vete-
ris legis custodiūt exort⁹ ē. **D**ici p̄usci-
ne fuato. dñuo p⁹ magne vite p̄tūctiā
caput radebāt et capillos in ignē sacri-
cij m̄tebāt. vt p̄fectiōis dñiōis sue dñō
p̄secrarent q̄z exēplo ab apl̄is introdu-
ctū ē. vt & nazarei ac s̄i dī crine p̄ciso īno-
uent⁹ q̄z uis olī x̄p̄iani a iudeis q̄i in obp-
briū nazarei vocarent. p̄ eo q̄ saluator
noster a vico q̄dā galilee nazaren⁹ appel-
lat⁹ ē. **P**ōt etiā dici q̄ vs⁹ iōsure a lege oc-
casionem traxit. **S**acerdos nāq; legis
tyaram id est pilleum ex bisso in modū
medie spere in capite. **R**ex vero coro-
nam gestabat. **P**ars ergo capitis ra-

sa tyaram. circuli crinū designt coronāz
ad notādū q̄ instituit eos deus genus ele
ctū et regale sacerdotiū **Rurs⁹** rex coro
nā q̄tuor digitoz sup mēsa et desup au
reolā fieri iubebat **Ceter⁹** ad ezechielem
dñs dicit **Sume** gladiū acutū et educ p
caput tuū ⁊ barbā **Lōg**itudo nāqz capil
loz mltitudinē significat pctōz. **Hinc** igit
clerici barbas sibi radere informant. ra
tio nāqz piloz barbe qui ex supfluis sto
machi puenire dicunt humorib⁹. designt
q̄ vicia et pctā q̄ in nobis supflua sūt re
secare debem⁹ **Radiū** etiā barbas vt
p̄mōcetiā et hūilitatē puri videamur. ⁊
angel⁹ q̄ sp̄ in iuuenili etate florēt coeque
mur. in ieiunijs tñ q̄nqz capillo crāsce
re pmittim⁹. qz cogitatōes q̄ p̄ deū n̄ sūt
vt ē ecclīaz edificare. agz colere. et filia q̄
tpe abstinentie fieri solēt. pbiberi nō dñt
Cōcilū caribagineū. statuit. vt clerici ne
qz comā nutriāt neqz barbā **Ordināt** at
clerici vt deo seruiāt nec de cetero seruiant
mūdo. nec glie mūdi. debēt ergo offerre
corpa sua hostiā viuētē deo placētē. vñ
apls ad romanos **Cōfundant** oēs q̄ gli
ant in stulticia. i. in glia mūdi. q̄ nō ē vā
glia. s. imago glie. **Quare** at ordinādis
manus iponat. dicit in tractatu de dya
cono **Ordinant** in q̄tuor tpi⁹ iō qz sa
cerdotes et alij clerici locū in ecclīa obti
nent quē leuite in iplo isrl obtinuerunt.
q̄s sicut in li. nu. legūt. dñs p̄ p̄mogeitis
recepit. et eos in egipto dū p̄mogenita
egiptōz inficerēt custodiuit. p̄mogeita
vō q̄ i qdā p̄mitte sunt **Und** q̄ p̄mitias
dñō offerim⁹ cū aliq̄s ad sacros ordies
offerim⁹ **Cōueniens** igit est vt in p̄minis
tpoz. s. i. q̄tuor tpi⁹ p̄mitias hoīm offe
ram⁹ **Rurs⁹** iō in q̄tuor tpi⁹ et vt q̄tu
or v̄tutib⁹ exornent. et sub q̄tuor euāge
lijs seruire xp̄o et ecclīe moneant. **In** v̄e

et v̄tutib⁹ florēt. in estate vt fruct⁹ affe
rāt. in autūno vt fructus bonoz operuz
metāt. in hieme vt collectos p̄seruet i bor
reo et eis fruant in dñō. et vid in. vi. pte
sub sabbato p⁹ dñicā. xvi. **Iō** at poti⁹ in
sabbatis q̄tuor tpi⁹ q̄s in q̄rtis v̄t in. vi.
ferijs sūt ordinatōes. qz illa dies sp̄m̄sā
cto p̄secrata ē. cui⁹ dona in ordinib⁹ reci
piunt **Preceptū** ei ē p̄ori iplo sabbatū
celebrare. ad hoc vt eēt figura sc̄ificatōis
sp̄s̄s̄ci. vñ exo. xvi. **Reques** sabbati sc̄ifi
cata ē dñō. ⁊ itez. **Custodite** sabbatū me
uz. s̄acū ē ei mibi. qz erit signuz int̄ me et
vos in generatōib⁹ vestris. exo. xxxi. ⁊. x
xxv. ca. **Preterea** nūqz legim⁹ in gen. sc̄i
ficatōz fieri p̄ oēs p̄ores dies. s. de sabb
to solū dictū ē **Sancitificauit** de⁹ diē sab
bati **Sūt** etiā in sabbato in signū q̄ ordi
nādi dñt habere sabbatū pectoris vt trā
seāt ad sabbatū et̄nitatis **Ordinatio** at q̄
fit in sabbato sequētis diei ē. figurat ei sa
cerdotes ordinatos eē ministros diuerso
rū dñicōz sacramētōz **Iōqz** fit hora no
na. qz iā illd tps ad dñicū. diē. s. resurrecti
onis itelligit p̄tinere **Ordinā** diei ad xp̄i
silitudiez sabbato resurrexisse itelligit
Cōgrue igit in hac die. s. i. dñica celebrāt
misteria sacerdotaliū b̄ndictōnū i q̄ sūt
collata carismata grāz **In** ea ei dñs re
surrexit. in ea aplis sp̄m̄s̄ctū īflauit. d.
Accipite sp̄m̄s̄ctū qz remiseritis pctā
remittūt eis **In** hac p̄miss⁹ sp̄m̄s̄ct⁹ ad
uenit **Ecce** g⁹ ad eā b̄ndictōes sacerdo
tales dirigim⁹. vt cū aplis hilaritē cāta
tare possim⁹ **Veni** scē sp̄s reple tuorū
corda s. ordinatōrum. **Sunt** etiā or
dinatōes in sabbato mediane hebdo
made quadragesime qua cantat. **Sit**ie
tes et etiā in sabbato sancto. **Verum**
tamen vsqz ad tēpora simplici pape. ro
mani p̄tufices dicunt sp̄ in decēbri ordi

nes celebrasse. ut dicit in. vi. pte sub sab/
bato p. xvij. dñica. **U**n tñ officia ple
na iueniunt quod in alijs nō ptingit in
sabbato vō añ pentecosten ordies sacri
nō cōferunt. qz in sequenti tñ septimana
recepta spūssancī gñia celebrant. **S**ol
āt roman⁹ pōnfer p̄t subdiaconos face
re in diebus dñicis. **A**lij plati pnt in dis
ebus dñicis solū minores ordines pfer
re et v̄gines psecrare. **S**i āt v̄gēte neces
sitate in die dñica ordinatō fiat. qz fore
pfici nō potuit in sabbato. debz hoc fie
ri ieiunio p̄tinuato tā ab ordinando qz
ab ordinatore. qz tñc p̄p̄t p̄tinuatoz ieiu
nij fingit vna dies. **E**terz in qbusdaz lo
cis hñtes festa suaz eccliaz in sabbatis
q̄tuor tēpoz trāsferre dicunt ieiunū in
p̄cedētez septimanā ob honores suaz fe
stivitātū. s; dicunt ne hoc eis licere. nec
tñc posse ordies celebrari. **M**eli⁹ igit el
set festiuitates ipas transferri. **D**eb⁹ di
cet i. vi. pte sub q̄rta feria ecclie hebdoma
de aduent⁹. **Q**ua die et hora fiat ep̄orū
psecratō sub ti. de ep̄o dicit. **I**llō etiā cō
sideratō ē qz sacerdotes et dyacomitan
tū nominant ab ap̄lo in eplā. eo qz ipi p̄
cipue in ministerio altaris necessarij sūt
Eteri vō ordines p̄ ea adiecti sunt pro
utilitate ministerij qd p̄pter mltitudiez
credētū rite p̄ illos nō poterat adimple
ri. **U**n et sm ambro. illoz ordinatō p̄ci
pue circa altaria celebrat. et p̄ eis ep̄us
añ altare p̄sternit. **A**lij vō nequa qz ad
altare ordinant eo qz nec ad altaris mi
nisteria statuunt. s; alia officia iplent si
ue cātādo siue legēdo siue alia fuita fa
ciēdo. **P**ēs tñ q̄rant faciē plati. i. p̄ntiaz
dñi ut valeāt in p̄mogenitis hereditare
adimitat iacob qz sibi sui fratris p̄ genita
vēdicauit. **E**t atēde qz in qbusdā ecclijs
immediate p̄ collatōz cuiuslibz ordinis

cātāt rñsonū vel tractus. et bñ. ad deno
tādū qz ordinati ad solitudinem et labo
rē qz p̄ illa dñgnat vocāt. **Q**uia vō d vir
ginū psecratōe mētio facta ē. vidēdū est
p̄mo q̄b⁹ dieb⁹ bñdicant. **S**cdo qd signi
cēt qz in eaz bñdicōe agunt. **B**ñdicunt
āt in dñicis dieb⁹ et in dieb⁹ epiphania
ruz. et in albis pascalis. et in festis apo
stolorz ut spūssancī p̄ eas simplices et co
lūbas descēdere videat. et ut p̄ ap̄los qz
more v̄ginitatis ecclie p̄us tradiderūt qz
si p̄ paranymphos sp̄ose dñi p̄secrētur.
Sequit̄ videre qd significēt qz in eaz bñdi
cōe agunt. et licet oīs aīa deo desponsē
p̄ fidē. **U**n osee. ij. **E**p̄osabo te mihi in fi
de. v̄gines tñ sp̄eali⁹ x̄po d̄sp̄sari dicūt
qz eaz caro carni x̄pi familiari⁹ se p̄for
mat. p̄ eo qz illa sicut nec caro x̄pi corru
ptōz nō sensit. **E**t inde ē qz v̄gines sequūt
agnū q̄cūqz ierit. apoc. xij. sane v̄gines
bñdicēde sub papiliōe vel aliquo alio
loco stāt incluse. qz archip̄sbitero v̄l alio
añ euāgelii alta voce cātante. prudētes
v̄gines zc. cū cereis in manibus ardenti
bus nudis capitib⁹ exēit obuias ep̄o et
eccliaz iğrediunt. **S**i quidē cereos accē
sos ferunt in manibus. iuxta illd. lu. xij
sunt lūbi vestri p̄cincti et lucerne arden
tes in manib⁹ vestris ut oñdant se imi
tari prudētes v̄gines qz ornauerūt lāpa
des suas et exiuerūt obuiā sp̄oso. **E**p̄o
sus nāqz eaz x̄ps ē qz pōnifer eius vica
ri⁹ rep̄stat. **L**ucernas qdē ardētes ī ma
nib⁹ tenere ē p̄ bona opa exēplū primis
mōstrare. iuxta illd. lu. xv. **S**ic luceat lux
vrā corā hoīb⁹ ut videāt opa vrā bona
zc. **E**gress⁹ vō eaz de papiliōe et iğress⁹
ī eccliaz dñgt qz p̄ suscipiēdā benedictio
nem et christo desponsationem. de erga
stulo et erumnis ac tenebris presentis
mūdi fallacijs ad celestis regni libertatē

gaudium ac claritatem et ad supni reg
thalamū trāducuntur. **U**n in cāticis. vei
electa mea et ponā ī te thronū meū. **Au**
dis capitib⁹ obuiā veniūt et pōtifer can
tādo dicit illis venite. et ipse siliter cātan
do rīdent. et nūc seqm̄r. ad repūtandū
qd in cāticis legitur. **S**urge amica mea
spōsa mea oñde mibi faciē tuā et sonet
vox tua in aurib⁹ meis. **R**urs⁹ denuda
tio capitū. depositōez et ab renūciatōez
mūdanoz pgrue dīgnat. **A**udato etiā
capite ecclīaz īgrediūt ad notādū q ve
lut formose et spōso placide in ipi⁹ spō
si tabernaculū ītroducūt. iuxta illd cān.
Nigra sūz sed formosa. **E**t ītroducūt me
rex in tabernaculū suū. **T**er at dī eis ve
te. ad notādū q ad hoc triplī dñt venire
scz p abdicatōez ppetatis. p votū castita
tis. et p spōsiōez obediētie. **D**ebēt qdem
veire. **P**rimo p abdicatōez ppetatis d
puerlatōe mūdāna. de fuitute egipcia
ca. de carcere de laqueis. et de renib⁹. vñ
ps. **C**adēt in reiaculo ei⁹ pctōres. **E**t sa
piētie. xij. b. **C**reatē dī facte sūt ī tēptatō
nē aīe hōm et in mūscupulā pedib⁹ īlpi
entū. **S**cdo dñt veire p votū castitatis
de dlectatōe carnali. de īmūdicia. et d lo
co toricato. d qsi qd aīa sumit et p pñiaz
ñ reijcit moriet morte eīna. **T**ercō p spō
siōez obediētie de ppa volūtate. sicut de
coruptōe. de clibano accēso et de babilo
nica fornace. et iō cū pueris q erant ī for
nace illa dīcūt. **E**t nūc seqm̄r ī toto cord
et timem⁹ te et qrim⁹ faciē tuā. dāñ. nj.
paz añ cāticū bñdicite. **D**e qlibz at īsto
rū exēndū ē firmo cordis pposito. solēni
oris voto. et tot⁹ vite pseuerātia. **E**t be
sūt q tres dietē. ero. nj. g. **U**ia trū dīerū
ibum⁹ ī solitudīe. qstres dietas pmissē
tres vocatōes triplī facte dīgnat. **Q**uia
vō p⁹ suscepiū tā laudabile ppositū re

stātīnīdīe. et tēptatōes dīmonum. atqz
acerzima p mūdū carnē et dīmones certa
mina. et īsup regularis obfūatīe difficul
tas. q mliebris īfirmitas sufficiēt sustinē
p se ñ pī. iō dīuinū auriū et scōz suffra
gia pletaniā q subijcīt īplorāt. **C**ōsequēt
dponūt vestes veteres et īduūt nouas
bñdictas. ad notādū q īb⁹ pposito vet⁹
hō exiūt et non⁹ īduūt. q sicut legīt ephē.
mij. f. creat⁹ ē ī iusticia et scitate vitatis.
Et dñt ēē vestes mūde et cādīd ad dīgn
dū q qd dī filio dīspōsant. dñt de cetero se
scās et mūdās absqz macula p̄suare vñ cō
suare. iuxta illd aplī. **D**espōdi enī vos
vni viro vginē castā exhibere xpo. **H**ec
ei cādoz seu mūdicia vestis oñdit. vñde
eccl. ix. ca. **Q**ī tpe vestimēta tua sūt can
dida. **E**t b⁹ supm̄ ē a beata cecilia q exte
ri⁹ veste fulgebat⁹ castitate nitebat. et
ab āgel q ī xpi resurrectōe vñ sūt ī ve
stib⁹ albis. vel si sit nīg bñt significat carnis
mōrtificatōez qz ei xps spōs⁹ suus mortu⁹
ē p ipis dñt et ipē pmon. p illo. vñ gal. v.
q xpi sūt carnē suā crucifixerūt cū vicijis
et pcupiscētijs. **E**t ad ro. vij. si pplātati fci
sum⁹ silitudini mortis xpi. sūt et resurrecti
onis erim⁹. **R**urs⁹ nigredo habit⁹ ē cō
tēp⁹ viril⁹ āplex⁹. subsequēt īdute vesti
b⁹ bñdictis vñ ep̄m veit q īpo actū dī
cāt. regnū mōdi et oēs ornatū seclī p̄tēpsī⁹
p̄p̄t amorē dñi nrī ībū xpi zc. **V**ela qz
sup scapulas et pectora depēdētia ex īsti
tutōe sotheri pape cū signo crucis earū
capitib⁹ īponūt. **P**rimo ad sīgnificādū q
p xpo dñt mūdū hūilē corde et ope cōrē
nere. et sēs⁹ velare. ac memoria passiōis
xpi munire. ne ad mūdāna lasciuēdo ex
eāt. vñ illa ad eaz sēs⁹ ītēt iuxta illd gal.
quinto. **M**ibi mundus crucifix⁹ est et
ego mūdo. **S**cdo velant. qz ñ sūt ima
go dei. **T**ercō vt oñdant subiecte. **Q**uar

to scz vt licite cunctis viris appareat Qui
to ne spēs eaz occasio inspectoribus sit
peccādi. qz ps. ait. **D**ñe delectasti me in
factura tua. et creature dei facte sunt in
tēptatōz vt pmissu ē. **V**elū ergo ē signū
pudoris et futi honoris. **P**rimo qz xpo
despōsant q ē alpha et o. i. pncipium et fi
nis. iō dat eis anul⁹ q rotund⁹ ē. pncipio
et fine carēs. et ponit in quarto diguo
ex q vena qdā sangnis ad cor pntenditur
vt sciāt se spōsū suū xpz toto corde obe
re diligere et ei inseparabiliter adherere.
Postremo vō corone capitib⁹ eaz im
ponunt. iuxta illō in cāncis. **V**eni spon
sa xpi accipe coronā zc. **N**otādum q
qn vgo p psecratōez sūmo regi despōsat.
regina efficit. i. se et alios in vīutibus re
gens. **U**nd puer. j. **E**t addat grā capiti
tuo et torques collo tuo **I**n q coronatō
ne pōntifex cātat illud cāncū leticie. **V**elū
electa mea zc. tanqz celestis sponsi para
numphus **E**t hinc ē q illaz amici et pā
guinei in hac psecratōe letant. **L**eo papa
pimus istituī in pcalio calcedonen. qd
ipe celebrauit solas vīgines debere vela
ri **Q**uia vō in pmissis de velo mētio fa
cta ē. iō notādū ē qd velū aliud ē puerfi
onis. aliud psecratōis. aliud pfectionis
aliud ordinatōis. aliud pletōis. **V**elūz
puerfiōis aliq de seculari vita ad religi
onē trāsiēs assumit. et si tūc p ānū int ve
latus steterit pteri⁹ exire n poterit **V**e
lū psecratōis a solis epīs sol vīginib⁹ et
solū in festiuis et dñis dieb⁹ dat. vrgē
te tñ necessitate sicut et baptisimus oī die
dari posset. n dat enā nisi in. xxv. āno il
lud recipiens nisi forte despēsatue **V**e
lū at pfectionis suscipit a vīgine qn pūnē
tiā pūtef nō tñ a n. xij. ānū. qmā nec a n il
lud ips bñdicē **E**t dat velū bñmōi cū bñ
dictōe solēni et cū letania **N**oc velū nul

l⁹ epō dat viduis vl⁹ corruptis. s. ipamet
d altari vt dicūt qdā assumit **S**ane vgo
et n vidua iō ab epō velat. qz vgo i bac
despōsatōe typū gerit ecclē q pura et vir
go vni nuplit viro. i. xpo **E**t in signū b⁹
rei velat ab epō. qz a xpo recipit in cōiu
giū **I**n cur⁹ plona dictū est q nulo suo
lubarauit me dñs **S**z vidua nō gerit i
tū factio typū ecclē sicut vgo cū nō sit ite
gra mēte et corpe sicut illa **V**ñ n sic pū
git xpo vt repūtet ecclē pūciōz. qre n ve
lat. ptea sacerdos pūbet scōis nupcijs i
fesse et sup scōo nubētes bñdicōez infū
dere. pū dictū ē i pma pie sub n. d sacra
mētis **S**z bec vidua q scōo nubit. pmo
homip⁹ ea in pfectione xpo. iōqz ei q cele
brati scōas nuptias nō porrigit velū cō
secratōis nec etiā pfectionis. s. illa illō su
scipit de altari **V**ñ tñ qdā q licz nō ab
epō. pū tñ a sacerdote velo pfectionis vel
puerfiōis velari a q seu a cur⁹ ministe
rio habitu seu vestē religiosam assumit.
In libro tñ pōnticali sūm ordiez romanū
bñ bñdicō vidue pūnētiā pūctis et ve
li ei⁹ **N**ā et dñs saraptanā viduā p bel
am pphēiā pōlat⁹ ē **E**t viduā in vrbe
epm hostienses int vīgies bñdicere dual
viduas moniales **V**elū ordinatōis olim
diaconisse in. xl. āno dabat vt possz lege
re euāgē. i. noctis **I**n pcalio tñ laudicē.
Itatū ē vt mulieres q apō grecos pūbte
re appellāt. apud nos vero vidue aut se
mores vīuere aut matricurie appellā
tur. **I**n ecclā tanqz ordinatas pstitui non
ōbere **V**elū pletōis olī abbatissis in. xl.
āno dabat **I**llō at sciēdū ē q sacrosacta
mat ecclā gō⁹ et ordies bz distinctos. et ro
man⁹ pōntifex celebrē missarum solēnia
agēs sex bz secum ordines clericorum. i.
episcopos. pspiteros. diaconos. subdia
conos. acolitos. et cātores. ipo numeri

sacramēto pfectionē bñmōi officij manife-
stans. Senari⁹ nāq; numer⁹ pfectus est
put in pñemio tercię ptis dicet. **S**z 7 sex
ordines mīstroz fuisse i veteri legim⁹ te-
stamēto videlicet. pōtīfices. sacerdotes.
leuitas. nathineos. ianitores. 7 psallētes
q̄s ex maiori pre distinxit arthaxerxes in
eplā quā beodore scube direxit. d. **N**on fa-
cim⁹ de sacerdotib⁹ vniuersis 7 leuitis.
cantorib⁹ 7 ianitorib⁹. nathineis 7 mini-
stris dom⁹ dei. vt eis vectigal tributū et
annona nullaten⁹ imponant. **O**rdines
vō ecclīasticos siluester papa enumerat.
d. **P**ōtīfici p̄s biter. p̄s bitero dyaconus
dyacono subdyacon⁹. subdyacono aco-
litus. acolito exorcista. exorciste lector. le-
ctor ostiari⁹. ostiario abbas. abbas mo-
nach⁹. in omni loco obsequiū rēp̄sentēt.
Beat⁹ q̄s ysidorus ita dicit. Generaliter
clerici nuncupāt oēs q̄ in ecclīa xp̄o deser-
uiūt q̄z ḡdus 7 noīa sūt bec. ostiari⁹. psal-
mista. lector. exorcista 7c. mentōes etiā fa-
ciēs post alia de cātoze. et bi oēs gaudēt
p̄uilegio dīcali. **U**erū q̄idā p̄fidi be-
retici sacramēti ordīs p̄demnātes falso
mentunt q̄ ecclīa xp̄i nō habebat p̄so-
nas q̄s exorcistas. ceroferrarios. lectores
vel subdyaconos appellaret. s̄z solū exor-
cistas demonū. q̄ aduersabāt paulo. nec
ea q̄ xp̄s fecit vl̄ apl̄s dixit p̄ tā vilib⁹ sig-
nificatōib⁹ q̄ infra sequūt fecit vl̄ dixit. s̄z
altiora 7 p̄ciosiora q̄ romana nescit ecclē-
sia demonstrauit. **I**lloz aut ordinū qui
dā sūt n̄ sacri. 7 quidā sacri. **N**ō sacri seu
minores ordīes sūt bi. Cantorat⁹. psalmi-
stat⁹. ostiariat⁹. lectorat⁹. exorcistat⁹. aco-
litat⁹. **S**acri vō seu maiores sunt isti. sub-
dyaconat⁹. dyaconat⁹. p̄s biterat⁹. ep̄alis
ordo. **C**ōter aut asserit septē ordīes fore.
quoz ostiari⁹ est p̄mus. 7 sacerdos vl̄ti-
mus. p̄pter sepius formē sp̄s sancti grāiā.

cui⁹ munere sua officia exequūt. **S**i aut
velis ad singulos ordīes singula dona re-
ferre a timore incipiēs illū ostiario depu-
tabis. 7 exinde singula singulis referēs sa-
pientiā p̄s bitero adaptabis. **D**e aut sūt
septē mulieres i q̄b⁹ sp̄s sancti⁹ habet ho-
spitiū. 7 vnaqueq; illaz suū pat̄ p̄uiui⁹.
Rursus sp̄s sancti⁹ ostiarius est quicūq;
sp̄s sancti⁹ alios i ecclīa iñducit. i. q̄ fidē
p̄dicando docet. lector ē q̄libet mores do-
cendo. exorcista orādo. acolit⁹ illuminā-
do. subdyacon⁹ humilitatē monstrādo.
dyacon⁹ alios exhortādo. sacerdos seip-
sū hostiā sanctā deo offerēdo. ep̄s sacra-
mēta ministrādo. **D**e q̄libet tñ seriatim
specialiter p̄sequamur

De cantore.

Nulli cecitate

ignoriāte duci cantoratū d̄ mi-
norib⁹ esse autumat ordib⁹ p̄ eo q̄ vt iā p̄-
missū est in q̄busdā canonib⁹ inē mīores
ordīes sit mentio de cantore. fallunt tñ
quoniā nomē ē officij 7 nō ordo. **Q**ui at
in veteri testamēto cantores dicti sūt. bo-
die lectores vel psalmiste vocant. **C**ātoz
itaq; vocat q̄ vocē modulāt i cantu. cui⁹
duos sūt i arte musica genera. s̄. p̄centor. et
succētor. **P**recētor vocē p̄mutat i cantu.
Succētor canēdo subsequēter rīdet. **C**ō-
centor vō dī q̄ p̄sonat. **U**n̄ q̄ n̄ p̄sonat n̄
p̄cinit nec p̄cētor erit. **S**ane dauid p̄p̄he-
ta eximi⁹ cultū dei volēs solēnius am-
pliare. cātozes iñstīuit q̄ corā arca federis
dñi musicis iñstrumētis 7 modulatis vo-
cib⁹ decantarēt inter q̄s p̄cipui fuerūt be-
man. asaph. 7 etban. s̄z oim p̄im⁹ bema.
cui⁹ vicē nūc i ecclīa primiceri⁹ obtinet.
vel p̄centor. q̄ cantorib⁹ est p̄lat⁹. **U**n̄ le-
giti palip. **I**sti sūt q̄s p̄stīuit dauid sup
cātozes dom⁹ dñi stātes iuxta ordinē suū

in misterio de filiis capbat. beman cantor
filius iobel. et a dextris eius asaph filius bara-
chie. ad sinistram autem ethan filius cusi. Por-
ro debent cantores personis vocibus et suavi-
tate modulatoe percinere. quatenus aures audientium
ad deuotionem dei valeant excitare. Vex in
simonem gregem. plerumque in sacro misterio dum bla-
das vox quare pergrua vita negligit et cantor
deum moribus. ita mulat cum vocibus ipsam dile-
ctat. 30que in ecclesia romana altaris ministri
cantare non debent. solumque euangelice lectionis
officium iura missarum solennia exoluunt. et apostoli
autem. Cantantes et psallentes in cordibus vestris
domino. Et biero. Audiatur inquit ad oleum cuncti
audiatur hi quibus est officium in ecclesia psallendi do-
no voce tantum. sed corde esse cantandum. nec in
tragediarum modum guttur et fauces medica-
mie linde sunt. ut in ecclesia theatrales mo-
duli et cantica audiant. Cantant igitur corde et
in caritate ceteri in choro. quoniam magis de-
uotione cordis quam iubilatoe vocis cantandum
est. non tenes in manibus cimbala vel aliquid
hymni per te. fiebat. Ceterum propter carna-
les non propter spirituales cantandi usus in ecclesia
instituti sunt. ut quod verbis non pungunt. suau-
tate modulaminis moueant. Unde augustinus in li-
berum professionum. Consuetudinem canendi probat ec-
clesia ut pro oblectamento aurium infirmiorum aui-
mus ad effectum pietatis assurgat. Annus
pro die quam cantandum erat cibis alijs abstine-
bant propter legumibus contra vocis. Unde et can-
tores vulgo fabarii dicti sunt. Cantores autem
qui sunt dei laudatores repugnant predicatoribus
alios ad dei laudem excitantes. eorum namque sim-
phoniam plebem ammonem in unitate cultus vni-
us dei perseverare. Per cantoris quam officium pa-
ter familias intelligit. quod de thesauro suo
noua et vetera profert. Nec est perireundum quod
cantores tenent baculos in choro ad replen-
tandum illud quod in lege precepiebat. ut videlicet
edentes agnum baculos in manibus haberent

significantes quod quod patriam festinant esu cele-
stis agni et baculis. id est scripturarum sententijs
indigent per demones per baculos et cantorum
sententias scripturarum vel doctrinas predicatorum
intelligimus. Unde cum legit euangelium depo-
nunt. quod per euangelicam predicationem legales de-
posuimus olusanas. De choro dictum est
in prima parte sub tractatu de ecclesia. De ca-
tu vero in fine per bemonem quare peris dicitur.

De psalmista.

Psalmistarum quā-
doque tonsoratur vocatur sicut psti-
tutio innocentij. iij. cundeter ostendit. quinquas
etiam dicitur. Unde et in alia eiusdem inno. epistola
dicitur quod abbas benedictus et sacerdos per in suo
monasterio clericali dare censuram. per quam
ordo clericalis perficitur. quod ordo sic collatur psal-
mistarum vocatur. In canone quam leonis pape
sic in cetera pertinet seriatim et apte perlequa-
mur quod sancta romana ecclesia in quodam clerici-
corum aut clericos. ostiarios. lectores etc. et no-
mie clericorum psalmistas ibi intelligi indu-
bitatum est. Vocatur etiam quinquas cantor. Unde in
tholetano perilio ita legitur. psalmista. id est can-
tor per absque per scientia episcopi sola iussione per bi-
teri officium suscipit cantandi. dicere sibi pre-
sbytero. vide ut quod ore cantat. corde credas
et quod corde credis operibus perprobet. Sane quod
in plerisque sacris canonibus iacta de alijs or-
dinibus mentio. nihil de hoc ordine tangit
ex eo pertingit quoniam alij omnes cum solennita-
te et a solis episcopis dantur. iste vero etiam a sacer-
dote perferri potest. 30que hunc non ordinem sed offi-
cium fore plurimum assenerunt. quancumque in eo ab
episcopo collato quam clericali privilegium assequitur.
Dicitur autem psalmista a psalmis dicendis
sive ab officio canendi. per sub lectione dicitur.
Ad ipsum namque pertinet secundum ysaia. officium canendi.
dicere benedictionem. id est benedicam domino. lau-
des. id est. alla. vel christus vincat vel christus regnat etc.

sacrificium .offertoriū. rñsoria. officium
misse ⁊ qđqđ ad canēdi periciā spectat.

Ostiarj secundū

ysidoꝝ dicti sūt eo qđ ostijs tēpli
psunt. Ipi enī clauēs ecclesie tenētes oīa
int⁹ extraq; custodiūt. atq; int⁹ bonos et
malos habētes iudiciū. fideles recipiūt
infideles respuūt. ⁊ excōicatos expellunt.
Ostiarj idēz sūt qđ ianitores qđ in ve. te.
ad custodiā tēpli electi sūt ne ingrederēt
ī illō imundū ī omni re. ⁊ aliqđ de oībus
reb⁹. Strabāt enī puer legīt in palip. in q̄t
tuor tēpli pnb⁹. videlicz ī oriēte. ī occidē
te. aqlone. ⁊ aultro. portas tēpli singlas
ita obfuātes. vt nec ī pūcto discederēt a
mīsterio. Leuite enī qb⁹ numer⁹ ianitorz
credit⁹ erat eis cibos pabāt. Hi autē imi
tantē edituos qđ pđ gēiles erāt. ⁊ edē tue
bant ⁊ custodiebāt. Sane iuxta decretū
tholetani p̄cilij ostiarj cū ordinat post
q; ab archidiacono īstruēt fuerit qliter
in domo dei deāt puer sari ad suggestio
nē archidiaconi tradat ei c̄ps clauēs ec
clesie de altari dicens ei. Sic age sic viue
reddiur⁹ deo rō m p̄bis reb⁹ q̄ his cla
uib⁹ recludūt. Clauū ergo traditō ⁊ ver
ba p̄missa sūt hui⁹ sacramēti substātia
cēta sūt solēnitatis. Hoc officiū implem⁹
dū p̄ fidē ī ecclia; aliqūē introducim⁹ vl
docem⁹. Xps hoc officiū ipleuit qñ dixit
Tollite portas p̄ncipes vrās. ⁊ eleuamī
porte etnales zc. Et qñ emētes ⁊ venden
tes de tēplo eiecit qđ in ecclesia spūaliter
agit. Vñ in euāgelio dicit. Ego sū ostiū.

De lectore.

Lector secundū

ysid. a legēdo. psalmista a psal
mis canēdis vocati sūt. Lector ei; p̄dicat

.i. legit siue recitat p̄lis qđ seqnt. psalmi
sta vō canit vt exciz ad cōpunciōē zaiōs
audientiū. licz qđā lectores ita miserabilz
lī. p̄nūciēt. f. alte ⁊ p̄ vocē sonoz. vt qđā
ad lucū lamētatiōemq; p̄pellāt. Lector
enī p̄nūciatores vocāt. p̄ eo qđ p̄. ul siue
a lōge p̄nūciāt. tāta ei ⁊ tā clara dēt esse
eoz vox. vt q̄z. s lōge positoz aures im
pleat. Ad lectores q; p̄tinet leciōnes ⁊ le
gēdas ī matutinis p̄nūciare. ⁊ ea q; p̄phe
te vaticinauerūt ⁊ apli dixerūt p̄lis p̄di
care. i. legere. ad hoc ei ordinant. vt libros
dei distincte ⁊ apte ad intelligēdū legāt. si
cut in ve. te. accepimus hē sōzā fecisse. nee
mie. viij. Ad ei⁹ q; officiū p̄tinet panē et
oēs nouos fruct⁹ b̄ndicere. Lectores at
idē sūt qđ carminū relatores qđ erāt apud
gēiles. Martin⁹ papa statuit vt nulli li
ceat in publico psallere aut legere. nisi qđ
ab ep̄o fuerit ordinari lectores. Sane iux
ta decretū tholetani p̄cilij lector cū ordia
tur. faciet d̄ illo vbi c̄ps ad plebē idicās
ei⁹ fidē ac vitā atq; īgeniū. Post h⁹ spe
ctāte plebe tradat ei codicē ī q̄ lectur⁹ est
di. Accipe ⁊ esto relator vbi dei. habiū
rus si fidelit ⁊ vtilit ipleueris officiū. p̄tē
cū eis qđ verbū dei mīstrauerint Codicis
ergo traditio ⁊ vba p̄missa sūt de substā
tia hui⁹ ordis. cēta sūt solēnitatis. Hoc
officiū iplem⁹ dū male viuētes in ecclia
corrigim⁹. ⁊ aliqūē bonis morib⁹ instrui
m⁹. Xps hoc officiū ipleuit qñ ī medio se
niorz libz esaie p̄phete apiens legit disti
cte ad intelligēdū. d. Spūs dñi sup me
co qđ vnixerit me zc. **De exorcista.**

Exorcista secundū

ysidoꝝ grece. latine adiurās siue
increpās vocat. Inuocat ei sup̄ carbecu
minos seu sup̄ eos qđ hnt spūm immūdū

nomē dñi ihesu. adiurās p illō vt egredi
at ab eis. de q̄ i sexta pte sub sabbato san
cto dicet. **D**ecet igit vt mundū hēat spūs
q̄ dēt īmundis spiritibus impare. **E**ū
itaqz p̄inet exorcismos memorie retinere
man⁹ sup energumios ⁊ cathecuminos
exorcizādo iponere. ⁊ fm p̄ciliū caribagi.
ip̄is energumis ī domo dei assistētib⁹ vi
ctū q̄tidianū op̄tuno tpe ministrare. **R**e
fert ioseph⁹ regē salomonē modos exor
cismi. i. p̄iuratiōis adinuenisse. q̄b⁹ immū
di spūs ab hoīe obsessō p̄leazay exorciz
stā pellebāt. ita vt reueri vlti⁹ nō aude
rēt. **H**unc offō m̄cipari exorciste vocati
sūt de q̄b⁹ i euāgelio legi. **S**i ego ī beel
zebub ejicio demōia. filij vestri exorciste
videlicz ī q̄ ejiciūt. **E**t imitatur q̄stores q̄
erāt ap̄d gentes. **S**ane iuxta decretū iho
letani p̄cilij exorcista cū ordinat accipiat
de manu ep̄i libz ī q̄ scripti sūt exorcismi
siue adiuratiōes. dicēte sibi ep̄o. **A**ccepe ⁊
cōmenda memorie. ⁊ habeto p̄tatem ipo
nēdi man⁹ sup energuminiū siue baptiza
tū siue cathecuminiū. **L**ibi ergo acceptio
⁊ vba p̄missa sūt de substantia h⁹ ord̄is cetera
sūt solēnitatis. **E**nergumini sūt q̄ a d̄mo
nib⁹ obsessi sūt. v̄ lunatici siue morbi ca
ducū panētes sic dicti ab erge qd̄ ē labor
⁊ mēne qd̄ ē defect⁹. ⁊ noys qd̄ ē mēs. qz
scz defectū mētis ī defectu lune marie pa
tiunt. **C**athecumini dicūt ī fidei articulis
aū baptisimi īstructi. **H**oc officiū īplem⁹
dū p̄nrās ord̄es viciū dyaboli d̄ hoīe ex
pellimus. **X**p̄s hoc officiū exercuit qñ de
maria magdalena septē demonia eiecit.

De acolito.

Acoliti grece lati
ne ceroferarij vel accēsores lumi
nū nūcupant. **H**i ab aaron ⁊ filijs ei⁹ mi
nistrijs sui sūperūt exemplū iuxta illud

exod. **P**recipe filijs aarō vt offerāt oleū
de arborib⁹ oliuay purissimū piloqz cō
tusū. vt ardeat lucerna sp̄ ī tabernaculo
testimonij. ⁊ collocabūt eā aarō ⁊ filij ei⁹
⁊ vsqz mane luceat corā dño. **Q**d̄ g⁹ tūc
sacerdotes agebāt. hoc nūc acoliti faciūt
ī mīsterio lucernay quonā p̄parāt lumi
naria ī sacrario. **M**ltā q̄ppe. nō solū ī no
uo. v̄z etiā ī v̄. te. legi mosaice sup̄ad
dita legim⁹ ⁊ mutata. **U**n dō ī l. palip.
dixisse phibēt. **N**ō erit officiū leuitay vt
poriēt vltra tabernaculū ⁊ oīa vasa ei⁹
ad mīstrandū. **A**coliti at fm ysid. cereos
ferūt accēsos dū legi euāgelij aut offerē
sacrificiū. nō vt tenebras aeris s̄ cordis il
luminēt. cū sol forte eodē tperunlet. ⁊ vt
prim⁹ opa lucis oīdant atqz ad signūz
lencie demōstrandū. vt sub typo lumis
corp̄alis illa lux oīdat de q̄ euāgelio le
gi. **E**rat lux v̄a q̄ illuminat oēs hoīez ve
nientē ī hūc mundū. **I**p̄i etiā p̄parāt pro
eucharistia suggesta. i. vinū ⁊ aquam seu
vasa ī q̄b⁹ ponit aq̄ ⁊ vinū. **A**coliti imitā
tur cā minū scriptores q̄ erāt ap̄d genti
les. seu veri⁹ emūctores siue luminū exti
ctores. q̄ lucernas emūgebāt ⁊ lumīaria
p̄tinuabāt vt nadab ⁊ abin. **S**ane iuxta
decretū p̄cilij iholetani acoliti dū ord̄ia
tur. ab ep̄o qd̄ doceat q̄liter ī officio suo
agere deat. **S**z ab archidiacono accipi
at ceroferariū. i. candelabz cū cereo vt sci
at se ad accēdēda ecclie lūinaria. i. cereos
dū euāgelij legi m̄cipari. **A**ccepiat ⁊
p̄ceolū vacuū ad suggerēdū. i. ad mīstrā
dū vinū ī eucharistia. i. calicē ī q̄ eukari
stia sanḡnis xpi. **P**remissa igit vba ⁊ v̄tē
silia sūt h⁹ ord̄is substantia. cetera sūt de
solēnitate. **H**oc officiū īplem⁹ dū ignē
v̄bi celestis q̄ frēs ad cognoscēdū deū il
luminent ⁊ īflament p̄dicādo mīstram⁹
⁊ dū lucē boni opis alijs mīstram⁹. **D**ñs

habet officium se habere testat cum dicit. Ego sum lux mundi. qui sequitur me non ambulat in tenebris. sed habet lumen vite.

De subdyacono.

Remissum de non

sacris et minoribus ordinibus. nunc de sacris et maioribus quod a nobis sacris dicitur subdyaconus et primo de subdyacono. Ordo enim subdyaconatus sacer bodie secundum innocentium. iij. reputatur. Si quidem subdyaconi nathineorum vices in ecclesia representant. id quod habet ibi legimus quod dicitur. Decebat nathineos ad ministeria leuitarum. Unde grece ypodyacones dicitur. quod officijs et preceptis leuitarum subiacet et eis ministrant. ex quo ordine fuit ille nathanael quem dominus in euangelio commendauit. d. Ecce verus israelita in quo dolus non est. Nathinei autem hebraice dicitur. latine in humilitate domino seruientes vel deo oblatores. Subdyacones debent secundum ysid. oblationes in templo domini a fidelibus suscipere. et leuitis supponere altari. deferre. calicem et patenam ad altare christi deferre. et leuitis iradere eisque ministrare vicecolu quod cum vino et aqua manile et manutergium tenere episcopo et presbitero et leuitis plauandis ante altare manibus aqua perbere. corporalia et substratoria lauare. De quibus recte placuit patribus ut quod ministeria sacra pertinerent legem continere debeant obsequare. sicut scriptum est in prophetis. Ad idamini qui ferunt vasa domini. Tenent autem locum duum viros qui erant apud gentes. Sane iuxta decretum concilii theletani subdyaconus non cum ordinatorum manus impositione consecratoriam non accipit. patenam de manu episcopi vacuam. et calicem vacuum accipiat. dicente sibi episcopo. Vide cuius ministerium tibi traditur. De manu vero archidyaconi pro eo qui eius adiutorium consecrat accipiat vicecolu. id est cum vino et aqua. manile. id est bacile et manutergium. Pre-

missa igitur verba et vestimenta sunt huius sacramenti subdianalia. cetera sunt de solennitate. Queritur autem quare subdyaconus legit lectiones ad missam. cum non reparet sibi hoc competere vel ex nomine vel ex ministerio sibi precello. Respondetur in prima ecclesia dyaconus non legebat euangelium. quod hoc statutum non erat. postquam vero illud statutum fuit. preceptum est etiam ut subdyaconus quod dyacono subest eplaz siue lector legat. Subdyaconus autem vestit amictum alba et balteo sicut et ostiarius lector exorcista et acolitus et insuper tunica. et sudario. tunica stricta portat ut se iusticia quasi lorica induat. sudario ut sordes a vasis extergat. de quo in parte se. sub ti. id est tunica et manipulo dicitur. Hoc officio vestit quare mundicie est quod ipsi exemplo et consilio cetera a sordibus criminum lauent. Christus hoc officium exercuit quando in chana galilee de aqua vinum fecit. et quando cena facta mites aqua in peluum pedes discipulorum lauit. Canon adriani pape videtur innuere quod imperator debet ordinem subdyaconatus habere. ubi dicitur. Adiutor et defensor tuus ut meum ordinem decet semper existat. Sed non est ita. Verum tamen illud officium quoniam in die ordinatio sue receptum primo in canonicum a canonicis sancti petri ministrat domino pape in missa in officio subdyaconatus parando calicem et huiusmodi faciundo. Quidam etiam dicunt quod sit presbiter. iuxta illud. cuius merito quis noster sacerdotes appellat. Imperator etiam pontifex dicitur est prout in tractatu de episcopo dicitur.

De dyacono.

Dyaconi grece di

cunt hebraice leuite. latine vero ministri siue assumpti siue offerentes secundum ysid. Dyaconorum quod est ordo in libro numerorum a tribu leui filij iacob supersisse legitur exordium. et inde leuite. id est assumpti vocabantur. quoniam assumpti sunt ad auxilium sacerdotum.

pteazar et yihamar. **D**ñs ei ad moysē locut⁹ est. d. **A**pplica tribū leui. et fac eam stare i⁹ spectu aarō sacerdotis et mīstrēt ei. ut excubēt et obfuet qdqd ad cultū pīnet mltitudis corā tabernaculo testimo⁹ nī. ut custodiāt vasa tabernaculi fūientes i⁹ mīsterio. **S**icut enī in sacerdote psecratio. ita in dyacono mīsterij dispēfatio habet. ut iā dicet. **A**qñqgesimo ātanno iussi sūt leuite vasa custodire. et a. xxv. annis et supra iussi sūt i⁹ tabernaculo defūire tanqz etatis ad onera portādo robu⁹ sti qd possēt arcā federis mēsam ppositio nis et vasa tabernaculi deportare. **Q**uod et i⁹ nouo testamēto recolit cū dyaconib⁹ supra sinistz humez stola imponit. et i⁹ dieb⁹ ieiunioz sup eundē humez casula cōplicat. qz qdqd laboris i⁹ hac vita sufferim⁹ tanqz i⁹ sinistra portam⁹. donec a sinistra trāseam⁹ in dextrā in q⁹ requiē habeam⁹. **H**inc etiā dyaconi cardiales mēfāz lateraneū. altaris humeris suis in die ce ne ad sacrariū deportāt. et in sabbato sancto ad altare reportant. **I**pi qz summū spōnificē velut arcā federis deponāt. **N**ō ergo dyacon⁹ dalmaticā. nec subdyacon⁹ tunicellā i⁹ dieb⁹ ieiunioz i⁹ officio mīse portāt ppē rōez in. iij. pte sub ti. de dyacono. et in. vi. pte sub ti. de septuagesima scriptā. **E**t casulas seu planetas sup hūerū cōplicatas gestāt nō replicatas a dextris et a sinistris sicut facit sacerdos. s. ab anteriori pte sup brachia eleuatas. **S**ub dyacon⁹ i⁹ eplāz lectur⁹ illāz deponit q lecta eā resūmit. **E**t dyacon⁹ euāgelij lectur⁹ illā exiit. et eā decēter plicatā sup sinistz humez imponit. et sub brachio dextro ligat ita qd ab humero sinistro ad latus dextz i⁹ modū stole descēdat. sicqz circūcinct⁹ eā tenet donec dicat p̄tima oratio post cōmunionē. tūc enī illā induit sū

ent pri⁹. **M**issa vō finita tā subdyacon⁹ qz dyacon⁹ illas depōit. **S**ane hec diuina plena sūt mīsterio. **P**lanetas vō replicatas his tēpib⁹ portāt. **P**rimo ppē iā suppositā rōez. **S**cdo eos portāt ad oñden dū qd i⁹ ad tātā pfectōz i⁹ ltenēt ad qz tā sacerdos i⁹ alijs dieb⁹. et ad notādūz qd ex caritate qd p planetā significat mīstrant. et nō ex timore put in ve. lege fiebat qd erat lex timoris et nō amoris sicut noua. pferit tpe ieiunij qd sine caritate factū meritorij nō ē. **F**erūt at illas ab anteriori pte eleuatas. ut liberi⁹ valeāt mīstrare. et ad oñdendūz qd i⁹ iuxta aplm ad hebreos. qd retro sūt obliuiscētes ad anteriora ferunt. **P**ortant etiā illas sup brachia eleuatas ad significandū qd ope debēt caritatē oñdere quā gerūt i⁹ mēte. pman⁹ enī et brachia carital⁹ pgrue designat. **N**ō aut replicatas a dextris et a sinistris put facit sacerdos. ad i⁹ sinuandū dissimilitudinē p̄tatis et officiorum suoz. **S**ubdyacon⁹ i⁹ eplāz lectur⁹ tanqz officio suo functur⁹ illā deponit. **I**pe nāqz ex officio suo veterē legē representat. **U**n et eplē qñqz de veteri lege sumunt sub qd nō ex amore ut pmissū ē. s. ex timore fūiebat. qz ergo illud durauit qz diu lex durauit. adeo ad hoc figurandūz donec eplā finiat nō tenet planetā qd amorē designat. **D**yacon⁹ vō euāgelij legēs eā nō deponit. s. iuxta modū stole suo officio cōpetentis illā sibi coaptat. qz ei⁹ officij est doctrinā euāgelicā qd ē lex amoris p̄dicare. et hoc ex amore qd facit iugū dñi suaue. qd iugū qd oia mundana p̄munt. p̄ stolā sup sinistz humerū significat. **C**ingit at planeta. i. caritate ab hūero sinistro in lat⁹ dextz. ut sit ei suaue iugū dñi i⁹ p̄spis et i⁹ aduersis qd p leuā et dextrā designat tanqz armat⁹ i⁹ bueris p̄ aduersa et luccictus in latere p̄ m̄udi suauiā seu p̄spa. **R**urs⁹

dyacon⁹ duplex gerit officiū. s. p̄dicandi
p̄p̄lo. vñ lectur⁹ euangelii dicit p̄p̄lo dñs
vobiscū. ⁊ mīstrādi sacerdoti. **N**ēpe p̄p̄e
p̄dicādi officiū casulā sup humer⁹ ponat
q̄ p̄dicator i p̄senti vita opa p̄p̄li portare
d̄z. q̄d a legali sacerdote tractū ē. q̄ dñi sa/
crificabat sūmitates baltei sup hūer⁹ re/
flectebat. **P**ro eo vō q̄ sacerdoti mīstrat
⁊ q̄ p̄p̄e iustātes nccitātes ire atq̄ redire
hēt. dextrā brē d̄z expeditā ⁊ liberā. **U**nī
tholetano p̄cilio ita legi. vñ orariū ōz
leuitā gestare in sinistro humero. p̄p̄e q̄d
orat. i. p̄ eo q̄ p̄dicat. **P**reterea subdiacon⁹
⁊ dyacon⁹ lecti deponūt casulas q̄i p̄fite
tes n̄ eē vestē p̄p̄iā. s̄ ob reuerentiā t̄pis
recipe p̄modatā. **D**eniq̄ circa finē misse
dyacon⁹ planetā iduit. ad notādū q̄ nō
sufficit op⁹ ex caritate ichoare nisi ⁊ i ca/
ritate p̄ficiat. **T**ercō etiā dici p̄t q̄ dyaco/
n⁹ casulā induēs inuit se eē p̄dicatōrē q̄ i
dilectōe ferueat ⁊ vite p̄replatine inbiet.
Dū vō se illa p̄cingit ⁊ hūero duplicatā
ip̄onit op⁹ p̄dicatōis orōis ⁊ lectōis inē/
mittit ⁊ primo i nccitātib⁹ subueit. q̄m re/
flectit i dextrā cū oīa refert ad summū bo
nū. **E**t sic dñi casulā iduit mariā dñi p̄cin/
git rep̄ntat in mīsterio maribā. **Q**uarto
dñi dyacon⁹ ieiunioz t̄pe casulā sup hūe
rū replicat. q̄i gladiū p̄ hostē vibrat. vt di
cet i p̄hemio. iij. p̄tis. **I**n nouo vō te. or
do ille ab aplis sūpsit inuitū q̄ septē viros
bōi testimonij plenōs sp̄sancto dyaco/
nos elegerūt. vt iā dicet. **U**nī ⁊ s̄acti p̄s
decreuerūt vt i matrice ecclia septē dyac/
oni circa altare p̄nfici i celebratōe mis/
se assistāt. **I**n i apoc. dicūt septē angeli tu
ba canētes. q̄ illoz ē alta mīsteria d̄ sup/
na inspiratōe foris resonare. **I**n sunt. viij.
cādelabra aurea. q̄ x̄pi lucē euāgelij alij
oñdere debēt. **I**n dicunt. viij. tonitrua. q̄
terribili p̄mīari debēt q̄ oīs arbor q̄ nō

facit fructū bonū zc. **I**n p̄conis more pa
lā admonēt ad orādū ⁊ genua flectendū
Ad eos q̄dē p̄tinet assistere sacerdotib⁹
⁊ mīstrare i oib⁹ q̄ agūt i sacramētis x̄pi
i baptismo. s. i crismate. i patena. in calice
oblatōes. i. hostias i ferre ⁊ disponere in
altari. cōponere etiā. i. ornare menlā dñi
i. altare atq̄ vestire. crucē ferre puta i p̄/
cessionib⁹. ⁊ p̄dicare. i. legere euāgelii et
aplm. i. eplāz puta subdyacono deficiēte.
Nā sicut lectorib⁹ vet⁹ te. ita dyaconib⁹
nouū p̄dicare. i. legere p̄ceptū ē. **S**icut ei
dñs donec euāgelii p̄dicauit mīster fuit
iuxta illd. nō veni mīstrari: s̄ mīstrare. ita
nulli alij magis p̄uenit euāgelii legere
q̄ dyacono q̄ mīster interpretat. vñ cū or/
dinat ideo stolā p̄ quā x̄pi iugū significat
accipit. q̄ euāgelii i q̄ de ip̄o iugo p̄tinet
lectur⁹ ē. **A**d ip̄m q̄ p̄tinet officiū p̄cum
i. dicere letanias. ⁊ recitatio noim eoz q̄
ordinādi vel baptisādi sūt. **I**p̄e p̄monet
aures adhibere ad deū cū dicit. **H**ūiliate
capita vrā deo. vñ hūiliate vos ad bñdi/
ciō. **I**p̄e hortatur clamare dicēdo kyri
beleison i rogatōib⁹. **I**p̄e donat pacē s̄z
subdyacono. vñ saltē cū dicit. **D**ñs vobi
scū. ⁊ ānunciāt festiuitates. **N**ec si q̄dē ⁊
alia plura ad ei⁹ p̄tinet officiū q̄ i canōi/
b⁹ hiero. plen⁹ p̄tinet. **D**ebēt etiā tāq̄
oculi ep̄i cūcta circūlustrare ⁊ ep̄o refer/
re. **N**ā dñi debēt baptisare. nec dñici cor/
p⁹ disp̄sare. nisi i necessitate. s. ep̄o vel p̄/
sbitero absētib⁹ ⁊ iubētib⁹. nec possūt ca
licē bñdicere. n̄ dñt etiā inē sacerdotes vñ
corā eis vñ sup ip̄os nisi eoz iussu sedere
possūt in i p̄uētū p̄sbiteroz rogati p̄dica
re. **D**yacones tenēt loca q̄ternioz q̄ ap̄d
gēntes erāt. **V**ane sicut i canōe legi dia
con⁹ cū ordinat. sol⁹ ep̄s q̄ cū bñdicat ma
nus sup caput illi⁹ imponit. q̄ nō ad sa/
cerdotiū. s̄ ad mīsteriū. i. ad dyaconatū

pscrat. i. ordiat. In actibus tñ aplōz ita legit. Nos statuerūt añ pspectū aplōz et orātes impoluerūt manus sup eos. In q̄ oñditur nō solū ep̄m. vey etiā p̄s biteros tūc astātes debere manū sup dyaconum dū ordinat iponere. Aliqd enī pl̄ p̄t p̄ca ri sol̄ ep̄s q̄z plures apli. imponētes enī manū nō dāt spūm sanctū. s̄z orant vt sup eos veniat. Cū igit vsus oīm donoz non sit i vno s̄z in plurib⁹. merito plures ma nus imponūt. vt vnusq̄sqz dñm dep̄cet. vt p̄tem de spūsancto tribuat ordinādo ad iustar moyli de cui⁹ spiritu dñs dedit septuaginta viris. Ideo aut fit man⁹ impositio sup ordinādos. qz p manū opa. p digitos spūsancti dona. p caput vō mētem intelligim⁹. Recte ergo man⁹ impo nit. qz donis spūsancti imēte imbuti ad opa xp̄i mittunt. De man⁹ impositione sub ti. de ep̄o dicit. S̄z cū dyacono man⁹ imponat. q̄rit q̄re qñ postea fit p̄s biter ei man⁹ iponit iterato. Rñdeo qz p pscrea tionē trāsit de ope ad op⁹. i. de misterio ad dei immolatōez. qd̄ sicut nec illud nisi grā dei adiuti agere nō valēm⁹. Sūspē sio vō manū fit dū oratio sup caput ef fundit ordinādi. Et nota quoniā tūc et su p psfirmatos i frōibus et cū sal et aq̄. palle altaris. vestes sacerdotales. et hmōi bñdi cūnt. Ideo hec manū suspē sio fit. qz vir tus qdā manib⁹ pscreatis inest. q̄ q̄si su scitat dū bñdictio cū hmōi manū suspē sione sup res effūdit bñdicēdas. vñ apls monēs discipulū inq̄t. Adoneo te vt re suscites grām dei q̄ ē in te p impositionem manū meaz. ij. ad thimoib. j. c. Ut sicut corde p affectū. sic corpe p suspē sionē ma nū dñi oratio excitef. Nō enī solū i rebus q̄iatis. vey etiā in maiatis vt psistit. vñ nōnulli asserūt qz vīute tēpli si q̄s illd̄ ex deuotōe ingredit. venialia in eo delētur.

Rursus suspē sio hmōi in platōe exorcis moy potissime fit. q̄si sacerdos ip̄o corpis actu fugādo dyabolos vīute pscreatōis manū cōminet. Tercio p̄t dici qz dispen satō sacramētoz soli deo pncipalit. mini stris vō ecclie mīsterialit cōpenit. ap̄i enīz nihil a se. s̄z a xp̄o pncipalit agēte habent qz ergo i sacramētoz dispē sationē vestitū velaq̄ et hmōi bñdictōe seu pscreatōe ali q̄ spūalis sanctificatō p̄ferf. quā mīstri d̄ suis meritis n̄ p̄sili debēt ab ip̄o deo cor de et ope postulare p̄gruū ē hoc p eleua tionē seu suspē sionē manū p q̄s opa in telligunt exp̄mi. vñ treñ. iij. Leuem⁹ cor da nrā cū manib⁹. Dyacon⁹ dalmatiz ca vñ vt discat occultā ratōez sublimi⁹ idagare. Cū in q̄busdā ecclis ea nō nisi i festis vñt. qz discipuli sublimia nō itelle xerūt nisi postq̄z dñs ē glificat⁹. Et vñ ea sine alba. tpe oblatōis et lectōis tātū si cut statuit 303m⁹ papa. Ad hoc dyaco no cū ordinat tradit sub certis v̄bis stola et codex euāgelij q̄ res et v̄ba sunt bui⁹ sa cramentū substantia lia. cēta sūt de solēnita te. Ideo at stola accipit. qz euāgelū qd̄ p xp̄i iugū figurat lectur⁹ est. Hoc officio vñt q̄ corpe et sanguinē xp̄i discrete dispē sat. et q̄ ad orandū et vigilandū sui exēplo alios hortat. Xps vō hoc officiū exercuit qñ post cenā sacramētū corpis et sanguis sui pprijs manib⁹ discipulis dispensauit et itez qñ apls hortat⁹ est ad orandū dicens. Vigilate et orate zc. Et qñ euāge lium predicauit.

De sacerdote.

Sacerdotalis or
dinis institutio a veteri lege exor diū supsit. Dominus nāqz legit pcepisse moy si. Applica inquit fratrē tuū aaron ad te cum filiis suis de medio filiorum

israel. ut sacerdotio tibi fungatur. **U**n-
xit ergo moyses aaron in maiorem sacer-
dotē. filios vero illi in minores. **U**n p-
pheta inquit. Moyses et aaron in sacerdoti-
bus ei. i. pmi et summi in sacerdotes fuerunt.
Ipe tñ moyses potuit qz aaron ordine et
maior administratōe. hinc ē q moyses illū
instruebat et tāqz minore redarguebat. s. q
ad psecratōez sacerdotalē pares fuerūt.
Moyses autem nō offerebat hostias. s. s-
solū vota p ppo. **U**n legē etiā sacerdotel
fuisse legūt. **U**n melchisedech iust⁹ sacer-
dos dei altissimi legit existisse. cui decias
ex oib⁹ spolijs abraā tāqz sacerdoti pso-
luit. **E**rāt autē multi miores sacerdotel qz
chananeos cōiter appellabāt. et vn⁹ erat
summ⁹ sacerdos quē vocabāt spēaliter
arabarchū. **S** et dauid viginti qtuor sū-
mos sacerdotes instituit. sedecim de elea-
zar. et octo d ythamar qb⁹ tñ oib⁹ vnū p-
fecit. quē statuit principē sacerdotū. et sin-
gulis p sortē vicis sue diuisit hebdoma-
das. qz octaua puenit abie. de cui⁹ gene-
re zacharias pater iohānis baptiste dscē-
dit. **I**n nouo qz testamēto xps maiores et
miores sacerdotes pstituit. videlicet. xij.
aplos. et lxxij. discipulos p aplos electos.
qz pmittebat binos et binos i omnē ciui-
tatē et locū q ipse erat ventur⁹. **S**icut enī
de⁹ p moysen sumos pōntifices regendis
iplos in lege pfectit. et ad eoz societatis et
opis adiumentū seqntis ordīs viros et se-
cūde dignitatis elegit. nā i eleazaro et ytha-
mar filijs aaron patēne trāssudit plenu-
dinis abūdantiā. ut ad hostias salutaref
et frequētiōis officij sacramēta mīsteriūz
sufficerz sacerdotū. et sicut i heremo p lxx
viroz prudētū mētes moyfi spūm ppa-
gauit. qb⁹ ille vs⁹ in iplo innumerabiles
mītiūdines facile gubernaret. sic et xps
aplis suis discipulos addidit qb⁹ illi totū

orbē sanctis pdicatōib⁹ repleuerūt. sicut
hec et alia i pōnticali sub ordinatōe sacer-
dotis habēt. **A**ploz itaqz vices maiores
obtinēt sacerdotes. i. epi q dicūt sumi. de-
scipuloz vō miores. i. pfbiteri. **P**terz at
qsi i summū sacerdotē elegit. ei p oib⁹ cla-
ues regni celoz tradēs. et ipm p cetis po-
nēs caput et fidei fundamētū inqens. **T**u-
es petr⁹ et sup hāc petrā edificabo ecclia-
meā. iuxta illud pphete. **P**ro patrib⁹ tu-
is nati sūt tibi filij zc. apli vō epos pfbite-
ros et leuitas ordiauerūt. sicut i pbemio
hui⁹ pti dictū ē. **S**acerdotes ergo sunt
successores. lxx. viroz qb⁹ dñs moyfi spi-
ritū ppagauit. et lxx. discipuloz. sicut epi
sūt vicarij moyfi et aploz. **C**eterz fm ysid.
pfbiter grece. latine senior interpretat. nō
petate vlt decrepita senectute. s. ppet bo-
norē et dignatē quā acceperūt. **S**enectus
ei venerabil⁹ est. et cani sūt sens⁹ bois. **U**n
et dñs inqit ad moyse. **C**ogrega mibi. lxx.
viros de seniorib⁹ isrl qz tu nosti q senes
sūt ipli et magistri. **P**resbit qz fm hiero.
nomē ē etatis. epos vō dignitatis. **P**orro
sicut in li. numeroz legūt. moyfi pcpit ut
eligat pfbiteros. i. seniores. **U**n in puer.
d. **G**loria senū ē canicies. **H**ec vō canici-
es sapiam deligt. de q scriptū ē. **C**anicies
boim prudētia ē. **C**ūqz nōgentis et eo am-
pli⁹ ānis ab adā vsqz ad abraā vixisse ho-
mies legim⁹. null⁹ ali⁹ pmius appellat⁹ ē
pfbiter. i. senior abraā. q mltō paucōib⁹
ānis vixisse pvincit. **N**ō ergo ppt decre-
pitā etatē. s. ppt sapiētā pfbiteri nōiānt.
Hinc ē q illi duo indices q fto iudicaue-
rūt susannā pfbiteri vocati sūt. **Q**ui autē
pfbiteri nūc nūcupant. olim pncipes ipli
ut chore dathan et abyron. vel mgratus
aut mgri tēpli ut nichodem⁹ et gamaliel
dicebāt. **P**icit autē pfbiter q alij vniūdi-
pbent it. vlt pbes beatū iter. videlicet iplo

*Presbyter
Sacerdos.*

de exilio mudi ad patriā paradisi. **D**e p̄sbi
tero etiā sub ti. d. ep̄o. **S**acerdos v̄o anti
stes dicit̄ ē. q̄z añ stat̄ et supra se nullū i ec
clesia hēt. **D**icit̄ q̄z sacerdos a sacrificiō
q̄z p̄secrat et sc̄tificat. **U**n̄ etiā d̄r sacerdos
q̄li sacra dās vel sacer dux. vt ait beda et
greḡ. in pastorali li. ij. c. xviij. **S**acerdos
etiā d̄r iusticie cultor iuxta illd̄. **C**ui⁹ me
rito q̄s nos sacerdotes appellat. **I**n pleris
q̄z locis sacerdotes capellani vocāt̄. **N**ā
antiq̄t̄ reges fr̄acie ad bella p̄cedētes ca
pā beati martini secū portabāt q̄ sub q̄dā
tētorio suabat. q̄d ab ip̄a capa dictū ē ca
pella. et clici i quoz custodia ip̄a capella
erat inde capellani dicebāt. et p̄seq̄nt ab
illis ad cūctos sacerdotes nomē illud in
q̄busdā regionib⁹ ē trāsmissū. **S**ūt etiā q̄
dicūt q̄ antiq̄t̄ in expeditiōib⁹ i tentorijs
fiebāt domūcule p̄ pellib⁹ capraz sup̄te
cte i q̄b⁹ misse celebrabāt. et in capelle no
mē tractū est. **S**acerdotes v̄o gēniliū fla
mines dicebāt. sicut i p̄hemio hui⁹ p̄tis
diciū ē. **P**resbiteri vices gerunt ediliū q̄
ap̄d gētiles fuisse noscūt. **V**ane s̄m ca
nonica traditiōez p̄sbi ter cū ordinat̄ ep̄o
eū b̄ndicēte et manū b̄ndictiōis supra ca
put eius tenēte etiā oēs p̄sbi teri q̄ p̄ntes
sūt man⁹ suas iuxta man⁹ ep̄i teneāt sup̄
caput illi⁹ sp̄m sanctū inuocātes. **Q**ue
man⁹ imposi. d̄ opey sancti sp̄s exercita
tionē significat. **N**ā p̄ caput mēs accipit̄. p̄
digitos sp̄s sancti dona. p̄ manus opa fi
guram. **Q**uare aut̄ sit man⁹ ip̄ositiō cū
facta fuerit cū i dyaconū ordiaret̄ diciū ē
sub ti. d. dyacono. **U**ngūt etiā man⁹ p̄sbi
teri oleo i sui ordiatiōe. d̄ q̄ i p̄te p̄ma sub
ti. de vnciōib⁹ dictū ē. **S**acerdotes vices
gerūt x̄pi dñi p̄ p̄tis obsecrāt. et p̄ p̄niam
recōciliāt p̄ciores. mediatores enī sūt inē
deū et hoīes. put sub ti. se. pleni⁹ ostēdet̄.

In stola sup̄ vtrūq̄z hūez accipiūt vt ex
hoc se p̄ arma iusticie eē mūtos itelligāt
put i se. p̄te sub ti. de stola dicit̄. **A**ccipiūt
q̄z de manu p̄ntificis calicē cū vino et pa
tenā cū hostia. q̄ten⁹ his istrumētis pote
statē se accepisse agnoscat. placabilem ho
stias et corp⁹ et sanguinē x̄pi offerēdi. **U**n̄
ep̄s hec tribuēs. d. **A**ccipe p̄tates offerre
sacrificiū dō missaq̄z celebrādi itā p̄ viuīs
q̄z p̄ defunctis i noīe dñi. **H**oc ordie nul
lus i ecclia cellio ē. ep̄is tñ q̄dā sup̄ addi
ta ē p̄tās. sicut i primo ti. dicit̄. et i b⁹ p̄tis
p̄hemio tactū ē. ne si eadē p̄tās passim pe
nes oēs sit obedientia soluat̄ et scandalū
generet̄. **N**ō aut̄ vacat a misterio q̄ ordi
natoz ordinatū i sacerdotē cōicans oscu
lat̄. dyacon⁹ v̄o vel subdyacon⁹ ordiati
cōcantes osculāt manū ordiatoris. **R**a
tio diuersitatis est p̄mo vt p̄ hoc ordinū
notet̄ distinctio. put in. m̄j. p̄te sub ti. d. cōi
catōe sacramēti dicit̄. **S**c̄do q̄z pontifex
osculādo sacerdotē d̄notat q̄ ille ad eq̄li
tatē ordis recipit̄ q̄z tū ad sacramētū eu
charistie p̄secrāde. q̄d ē sacramētū amoris
q̄ p̄ osculū significat. **D**yacon⁹ v̄o et subdy
acon⁹ nō recipiunt ad talē eq̄litate. s̄z ad
imitatiōez bone opatōis q̄ ex caritate p̄ce
dit. et q̄ s̄m greḡ. p̄ man⁹ osculū designat̄.
Sane ei q̄ in p̄sbi terz ordiāt tradunt̄ sub
certis v̄bis stola et casula calix cū patena
et etiā inungit̄. q̄ res et v̄ba sūt h̄mōi sacra
mēti substātia. cetera v̄o p̄cedentia et seq̄n
tia de solēnitare sūt. **I**ndoro sicut ait be
at⁹ auḡ. sacerdotes scire debēt libz sacra
mētoz siue missale. lectionariū. antipho
nariū. baptisteriū. cōpuiū. canones p̄nā
les. psalteriū. omelias p̄ circuliū anni die
bus dñicis et festiuis aptas ex q̄b⁹ oib⁹ si
vnū defuerit sacerdotis nomen vix in co
p̄stabit. magn⁹ etiā dyoni. inq̄t. substātia

summi sacerdotij sunt eloquia diuinitus tradita. i. via disciplina seu sciētia diuina scripturaz. Et ppheta Tu sciētia repulisti. et ego te repellā ne sacerdotio mihi fungaris. Nō debent enī discere q̄ ex officio alios debēt docere. De pmissis vō libris et melijs i pphemia septe ptis dicet. Itē q̄ sunt canones penitētiales. et vtz sacerdoti pñias illis diffinitas valeat moderare: et q̄ sacerdotes scire oportet dixim⁹ in aureo repositoio nrō sub ti. de pe. et re. De cōputo i finali pre dicem⁹. Hoc officium xps exercuit qñ post cenā panē et vinū in corp⁹ et sanguine suū diuina vīte puerit dicēs aplis. Accipite et comedite hoc est corp⁹ meū etc. Excellēt⁹ q̄ hoc officio vs⁹ est cū p pñis hūani generis seipm in ara crucis obtulit patri. Itē eps sacerdos et hostia. et adhuc glorios⁹ implet dñi sedens ad dextrā patris interpellat p nobis.

De episcopo.

Propter ea que

speali officio epali incumbūt. ep⁹ int ordies i sacris canonibus pnumera. Ep⁹ aut nomē pl⁹ sonat oneris q̄ honoris. Itā eps grece supintendēs int pñat latine: speculatoris officium gerēs. nā pposit⁹ i ecclia speculator dic⁹ est. iuxta qd dñs inqt pphete fili hoīs speculatorē dedite domui israel. vt plebi sibi pmissē nē negligētē incubat: s; vitā et mores eorū et cūcta diligētē pspiciat. Quia ergo eps speculator est. id ex institutiōe clemētis pmi cathedra siue loc⁹ ei⁹ in ecclia altior ē vt supintēdat et pplm custodiat. oēs q̄ pspiciat et illū cūcti. sicut et vinitor altior loc⁹ est p vinea custodiēda. De hoc inqt apls. q̄ epatū desiderat bonū op⁹ desiderat. nō dixit honorē: s; op⁹. quoniam eps nō tā vt pñt q̄ vt pñt eligi. Rursus

falsistoriū epī spūalē iurisdicōez anexas pontificali dignitati designt quā exercere diffiniēdo nō dēt. nisi p tribunali sedēs. qd pbat ex vbis dñi dicētis i euāgelio. Super cathedrā moysi sedent scribe et pharisei. q̄ dixerint facite etc. Per scabellū vero tpalis pñas significat q̄ subiecta eē dēt spūa l. sicut pbat gelasius papa et innocēt⁹. i. i. in sua eplā decretali. et a spūali p discipline nā correctōis pculcat qñ a vō exorbitat p peccatū. An ps. Donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorū. Donifex vō pñceps sacerdotū ē. qñ pñs et via sequētū fact⁹. Itē summ⁹ sacerdos. itē etiā pñtifer maxim⁹ nūcupat. vt pmissū ē. Itē nā: q̄ efficit sacerdotes atq; leuitas. itē officia et ecclesiasticos ordies distribuit et disponit. et pordiator ē i cūctis. Itē qd vñ q̄ facere debeat oñdit. Antea aut pontifices et reges erāt put tacitū est i pma pre sub ti. de psecraō. b. Maior ei hec erat pñtudo vt rex et sacerdos et pñtifer eēt. An et romani impatores pñtices dicebant. Dicūt etiā pñt. quoniam i pñtilio pñt det. Dicūt etiā antistes. q̄ an alios stans pminet pñt. vel ab anti qd est pñt. quoniam hereticis pñtadicit vt pastor lupis. Ordo epalis vñ pñt dicitur est i pñt pñt pñt. Vane pñtatio epalis i q̄ spūalī et digne sumēti dat sp i die dñica et hora tertia fit. quoniam epī vicē aploz obtinēt q̄ i die pentecostes et hora tertia spūalī et dat⁹ est. Nō in pñt. q̄ in epm pñtari die illa q̄ in pñt biterū ordinat. S; iuxta canonū statuta ep̄s cūz ordinat. cōprouiciales epī pñtēre debēt cū metropolitano. et duo epī ponāt et teneāt euāgeliorū codicē sup caput et ceruicē eius siue sup humeros. vno super eum fundente benedictiones. reliqui vero omnes epī qui alii sunt manib⁹ suis super caput ei⁹ tangāt.

Siquidē teneſ liber ſup caput ei⁹. primo
vt dñs firmet euāgelium in corde ipſi⁹. Se-
cundo vt p hoc intelligat cui labori ⁊ one-
ri ſubijciat. qz omne qd hic eminet. i. oīs
platus pl⁹ merorib⁹ afficit qz honorib⁹
gaudeat. **T**ercio ad notandū q pondus
euāgelice p̄dicatōis eū circūqua qz ferre
pigere nō debet. **Q**uarto ad monēdū il-
lū vt magis ſolito iugo ſubiaceat et obe-
diat euāgelico. **T**riū aut epōz ad minus
cōputato metropolitano p̄ſentia requirē
ratōe ⁊ exēplo. **R**atōe ne tantū beneficiū
videat ſurtiue p̄ſtituiz. ⁊ vt p illo pariter
p̄ceſ ad deū effundat. **E**xēplo qz ⁊ iacob⁹
frater dñi a petro ⁊ iacobo ⁊ iohāne apo-
ſtolis ordinat⁹ eſt ep̄s hieroſolimitan⁹.
Manus vō impositio ſumpſit exordū
ab yſaac qui dñi iacob benedixit ipſi ſuit
ſibi manū. ⁊ moyses ioſue cū eū populo
p̄fecit. ⁊ dñs aplis cū eos p̄ncipes mūdi
p̄ſtituit. **S**z ⁊ ipi apli p man⁹ impositio-
nem ſpūſ ſancū dederūt. **D**e man⁹ im-
positione dictū eſt ſub titulo d̄ dyacono
Ceterz circa ep̄i ordinatōez ſciendū eſt. q
ipſe ſabbato hora vesp̄tina examinat de
morib⁹ ⁊ ſtatu p̄terite vite. vbi ter b̄ndi-
ctio petit. vt ſancta trinitas in ordinatōe
p̄ſeſſe monſtrei. **M**ane vero ſequēti exa-
minat de futura p̄uerſatōe ⁊ fide ex p̄mi-
tiue eccleſie inſtitutiōe p̄pter ſuſpectos in
fide moribus ⁊ p̄dicatione. ⁊ vngunt caput
ei⁹ ⁊ man⁹ de q dictū eſt in prima p̄te ſub
ti. de p̄ſecratōib⁹. **D**einde vngunt man⁹
ei⁹ ⁊ dat ei mitra in capite i ſignū q bene-
dictionē oīm gentiū dedit illi. ⁊ teſtamē-
tum ſuū p̄firmavit ſup caput ei⁹. **M**anē
enā ei bacul⁹ ⁊ anul⁹. de quib⁹ iſc. p̄te di-
ceſ. **P**ingula at cū p̄p̄rijs verbis tradū-
t ⁊ ſiūt. **Q**ue verba et capitis ⁊ manū vn-
ctio ⁊ pollicū p̄firmatō. baculi ⁊ anuli at
qz euāgelij traditō ſunt hui⁹ ſacramenti

ſubſtātia. cetera ſunt ſolēnitatiſ. **D**e euā-
gelij ⁊ baculi traditione ⁊ q̄re p̄ſecrat⁹
equū albū ſeu albis coop̄t⁹ eq̄tat dictū
eſt in p̄dicto ii. de p̄ſecratōib⁹. **C**onſecrat⁹
aut ep̄s inter eplā ⁊ euāgelium. nec p̄or
die ſue cōſecratōis ordines celebrare. qz
ip̄e tūc nō celebrat. ſz p̄celebrat p̄ncipali-
celebrati. papa tñ q añ hymnū angelicū
p̄ſecrat hoc poſſiet. qz ip̄e miſſaz ſolēnia
p̄ficat p̄ſecrat⁹. **D**iſſert aut inter ep̄os et
ſacerdotes. licet ſex ſint q cōmuniter p̄ti-
nent ad oēs ſacerdotes videlicet catheci-
zare. baptizare. p̄dicare. cōficere. ſoluere
ac ligare. tñ ad pontificē nouez ſpeciali-
ſpectat. ſ. clericos ordiare. virgines bene-
dicere. pontifices p̄ſecrare. man⁹ impo-
nere. baſilicas dedicare. degradā os de-
ponere. ſinodos celebrare. criſma p̄ficere
velles ⁊ vaſa ſacrare. **S**ūt ⁊ alia q ad of-
ficiū ep̄iscopale p̄tinet. puta in frōte criſ-
mare. benedictōez ſolēmnē ante pacē da-
re. ⁊ ſimilia. **V**erū tñ ⁊ maiores ⁊ miores
ſacerdotes cōter in quibuſdā vicē gerūt
ſummi p̄ſiſciſ. i. xp̄i. dñi videlicet p̄ pec-
catis obſecrat⁹ ⁊ p̄ penitentiā recōciliat pec-
cator⁹. **U**n aplis. **D**e⁹ erat in xp̄o mun-
dū ſibi recōciliāz. ⁊ poſuit in nobis v̄bz
recōciliatōis. obſecram⁹ ergo p xp̄o re-
conciliemini deo. **M**ediatoroz eni ſunt
ſacerdotes inī deū ⁊ hoīes. dñi ⁊ p̄cepta
dei p̄p̄lo deferūt p̄dicando. ⁊ v̄oia popu-
li deo porrigūt ſupplicando. quo circa ta-
les debēt exultare vt ⁊ deo grati ⁊ hoībuſ
ſint accepti. **M**a vt ait alexāder papa. xp̄i
ſacerdotes qzto digniores fuerint tanto
facili⁹ in neceſſitatib⁹ p̄pli p̄ qb⁹ clamāt
exaudiunt. **E**t ſicut dicit ap̄ius. **M**edia-
tor nō eſt vn⁹ ⁊ diſcordes recōciliare nō
p̄t q ſimul v̄triuſqz ſocietatis ⁊ amicie
vinculo nō eſt p̄cor⁹. **V**i enī ſ q diſplicz
ad intercedendū mittit. irati animus ad

deteriora puocat. **E**ps qz et sacerdos
noie pſbiteri intelligunt. ſicut ptz ex his
q ad tytū aplū ſcripſit. q eūde et epm z
pſbiterz noiauit. **Q**d at idē ſit eps z pre-
ſbiter mltis rōib⁹ pbat. **P**reſbiteri a
ſilijs aarō in ve. te. ſuperūt exordū. epi
vō ab ipō aaron. **Q**ui vō tūc vocabant
ſacerdotes nūc pſbiteri dicunt. q tūc pñ
cipes ſacerdotū. nūc epi nominant. **N**o
die at iō diuerſa ſunt vocabula vt eps n̄
dicat pſbiter vel ecōtra. qmā ānqtus qñ
pietati ſtudebāt pſbiteri in oī loco ordi-
nabant. et apud iudeos q iplo pēat pre-
ſbiteri dicebant. hoc nomē honoris ac-
cipiētis vocabant etiā epi ab illo opere
qd iplere videbant. eo q pſiderare habe-
bāt qūqz ad pietatis cultū fuerāt pſtitu-
ta. **H**inc etiā hiero. ſic ait. **O**lī idēz pſbit
q eteps. et ānqz dyaboli iſtinctu ſtudia
ſiue diſſenſiōes in religiōe fierēt. et dice-
rēt in iplis. ego ſūz pauli. et ego ſū appol-
lo. ego cephe. p̄muni pſbiteroz p̄cilio ec-
cleſie gubernabant. **P**oſtqz at vnus qſqz
eos baptizauerat ſuos eē putabat. n̄ xpi
in toto orbe decretū ē vt vnus de pſbite-
ris ſupponeret. **E**p̄i ergo nouerūt ſe ma-
gis pſuetudie qz diſpēſatiōe dñice vīta-
tis pſbiteris eſſe maiores. **A**ug. vō dicit
q qñqz ſm vocabula q vſ⁹ obtinuit eps
ſit preſbitero maior. aug. tñ hieronimo
minor eſt. **H**oc officiū xps exercuit quā-
do man⁹ ſup capita diſciploz leuās eis
bñdixit dices. **A**ccipite ſpūm ſacm qz re-
miſeritis p̄ciā remittunt eis.

Incipit liber tercius de indu-
mentis ſeu ornamentis ſacerdo-
tum atqz pontificum et aliozū mi-
niſtrorum.

R quodiāo uſu nō
eſt veſtibus ſacris vtendū ad notādum

q ſicut mutatiōez habit⁹ ſm lraz facim⁹.
ita et ſm ſpūm agamus. **N**ō ergo cū ve-
ſtibus p̄munis vite vſu pollutis in ſcā-
ſcoz ingrediamur. ſz cū pſcia mūda z ve-
ſtibus mūdis et ſacris dñi ſacramenta
tractem⁹. **U**n ſtephan⁹ papa ſtatuit ſa-
cris veſtib⁹ nō niſi in ecclāſticis z dō di-
gnis officijs vti. **E**t ezech. xliij. **N**ō ſacti-
ficabūt iplm in veſtibus ſuis. **H**abet er-
go ſm hiero. religio diuina alterū habi-
tū in ecclāſticis officijs aliū in p̄mū vſu
vt cūcto iplo xpiano exēplū prebeat bo-
ne puerſatiōis. qten⁹ loti p̄us ſordes no-
ui xpo fiāt hoies. **E**xuit enī tūc ſacerdos
veterē hoiem cuꝝ actibus ſuis emduit
nouū q. ſ. ſm deū creat⁹ ē. **P**er veſtes qz
quib⁹ in ſacris tātū vtumur. nō oīa ſacra-
mēta fore iplo reuelāda intelligim⁹. **E**t
nota q tpe ludouici impatoris filij ka-
rolī magni epi et clerici ſingulo auro te-
xta et exquisitas veſtes et alia ornamen-
ta ſecularia depoſuerāt. **S**acre at veſtes
a veteri lege vident⁹ aſſūpte. p̄cepit enim
dñs moyſi vt faceret aarō ſacerdoti et fi-
lijs eius veſtes ſcās in gliaz et decorē. vt
loti et ſacris veſtibus induti fungerent
officō in ſacris. exo. xxv. xxxi. xxxv. z. xl.
ca. **D**ocuit enī dñs moyſen p qdragita
dies facere pōtificalia z ſacerdotalia ve-
ſtimenta ſacerdotib⁹ et leuitis ſuis. or-
namēta qz et linteamīa ſz et maria texu-
it et fecit illa in vſuꝝ miſterij tabernaculi
federis. **Q**uedā tñ ab aplis ſumunt. ſed
tā ille qz iſte vītes designāt vel miſteri-
uꝝ incarnatiōis. **S**ane pōtifex celebratu-
rus exuit veſtes qñdianas et induit mū-
das et ſacras. **E**t p̄mo ſandalia calciat.
vt ſit memor dñice incarnatiōis. **S**cdo
ſibi iſponit amictū. vt mor⁹ et cogitatus
fauces et linguā cohibeat. vt fiat cor mū-
dū ſpūm rectū p̄cipiēs in viſcerib⁹ ino